Sobota-Niedziela, 25-26 września 1937 - Nr. 222
(Pismo wychodzi w dniu datowania).

Dzień Pomorza

16 Stron
Cena 20 gr

ORAZ WYDAWNICTWA: DZIEŃ GRUDZIĄDZKI ILUSTROWANY — DZIEŃ BYDGOSKI ILUSTROWANY — GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ KOCIEWSKI — GŁOS NIESZAWSKI (DZIEŃ CIECHOCIŃSKI) — GAZETA MORSKA ILUSTROWANA
DZIEŃ TCZEWSKI ILUSTROWANY — DZIEŃ CHEŁMIŃSKI — GAZETA MOGILEŃSKA — — — — —

REDAKCJA: Toruń, ul. Bydgoska 56, telefony 29-90, 29-01, 29-02, 29-60 (nocny). — ADMINISTRACJA: Toruń, ulica Bydgoska 56, telef. 29-70 (kierownik administracji). — FILIA ADMINISTRACJI: Toruń, ulica Szeroka 42 I. piętro, telefon 29-80 — P. K. O. 206.874.

Kolejarz obywatel, żołnierz i społecznik

Arterie komunikacyjne w organiźmie państwowym należą do dziedzin niesłychanie ważnych. Stanowią one najczulszy nerw i motor naszego zbiorowego życia, za którego pomocą przemierzamy olbrzymie połacie kraju i utrzymujemy stosunki gospodarcze i turystyczne z innymi państwami.

Któż z nas nie korzysta z usług kolei, któż z nas nie miał sposobności bez pośredniej obserwacji ciężkiej i wysoce odpowiedzialnej pracy polskiego kolejarza, któż z nas wreszcie nie powierzał z całą bezgraniczną ufnością życia swego pracownikom kolejowym w czasie podróży.

Od sprawnego funkcjonowania taboru technicznego kolei, od sumiennego i fachowego, oddanego do ostatnich granic możliwości ludzkich, wykonywania swych funkcyj służbowych przez zespoły pracowników kolejowych, w wysokiej mierze zależy prawidłowy rozwój naszego życia gospodarczego.

A jakaż niepomiernie ciężka i wysoce odpowiedzialna rola przypada kolejnictwu w czasie wojny i czyż do pomyślenia jest prowadzenie akcji wojennej bez prawidłowego funkcjonowania aparatu kolejowego.

— — — — — — —

Mieliśmy dowody wielce ofiarnej i oddanej, bez reszty, bez zastrzeżeń żadnych i bez względu na niebezpieczeństwo osobiste, polskiego kolejarza, w czasie inwazji bolszewickiej.

W tragiczne dni naszych wówczas niepowodzeń na froncie, w koszmarne, pełne grozy noce — sunęły długie łańcuchy pociągów na front, prowadzone przez polskich rycerzy służby kolejowej nieustraszonych i spokojnych w swej pracy i poświęceniu. To nic, że po bokach pociągów rwały się szrapnele, że pociski armatnie uderzały w wagony. To nic, że życie każdego funkcjonariusza kolejowego narażone było wówczas na niebezpieczeństwo, i że wielu z nich padło od kul nieprzyjacielskich na posterunku służby.

Długie łańcuchy pociągów, pełne żołnierzy i sprzętu wojennego, sunęły miarowo i cicho, niosąc pomoc i pokrzepienie walczącym na froncie naszym żołnierzom. Bo taki był rozkaz, który z najwyższym zadowoleniem polski kolejarz wykonywał, bo tak pojmowany był przez kolejarza naszego obowiązek do Państwa i do zadań obrony narodowej.

Tak chciała Ojczyzna. I tak będzie zawsze ilekroć Polska znajdzie się w niebezpieczeństwie i do kolejarzy polskich o pomoc się odwoła.

I zawsze i w każdym wypadku liczyć będzie mogła na ofiarną pracę, na ofiarę krwi i życia polskiego kolejarza...

— — — — — — —

Praca na kolei należy do kategorii najcięższych i najbardziej wyczerpujących. Nie znosi ona omyłek ani opieszałości. Punktualność obowiązuje co do sekundy, więcej jeszcze — ułamków sekundy. Najmniejsze bowiem

Minister Komunikacji Juliusz Ulrych

przeoczenie, najmniejsza opieszałość grozi katastrofą, naraża pasażerów na niebezpieczeństwo utraty życia. To też służba kolejowa wymaga niesłychanego po prostu napięcia woli i myśli — nieprzerwanej, aktywnej, na najwyższym szczeblu stojącej, funkcji służbowej i precyzji wykonawczej.

W tych warunkach pracy, wydać się może, że działalność polskich kolejarzy ogranicza się wyłącznie do ich życia zawodowego.

Że tak nie jest — wiemy wszyscy.

— — — — — — —

Kolejarz polski jest społecznikiem wysokiej klasy i świadomym obywatelem

CZYNNEJ, POZYTYWNEJ PRACY

w życiu zespołowym. To też mimo wyczerpującej pracy zawodowej, bierze gorący udział w pracach społecznych i, z takim samym zapałem i oddaniem, z takim samym samozaparciem i entuzjazmem jak na odcinku pracy zawodowej, poświęca się pracy społecznej, wkładając w tę pracę wysokie zrozumienie i wyczucie aktualnych potrzeb, gorące i zawsze ofiarne serce, w oddaniu idei

OBOWIĄZKU OBYWATELSKIEGO

oraz w łagodzeniu i usuwaniu istniejących dysproporcyj społeczno - gospodarczych.

Szczególnym zaś zaufaniem i pozytywnym, realizacyjnym ustosunkowaniem się otacza kolejarz polski hasła rzucone przez Naczelnego Wodza Marszałka Śmigłego Rydza — **„podciągnięcia Polski wzwyż" i „DOZBROJENIA POLSKI".**

I na tym odcinku obserwujemy z dniem każdym silniejsze i ofiarniejsze natężenie.

— — — — — — —

Organizacyjnie kolejarze polscy należą do zespołów przodujących o wysokiej więzi i

DYSCYPLINIE ORGANIZACYJNEJ

i wysokim zrozumieniu hierarchji potrzeb i nakazów z polskiej racji stanu i głębokich instynktów altruistycznych się wywodzące. Stanowią też kadrę **pełnouświadomionych i pełnowartościowych** obywateli, na których Państwo i społe-

(Ciąg dalszy na str. 2-ej)

(Dokończenie ze strony 1-ej)

czeństwo, w każdej chwili, liczyć mogą i dla których istnieją nie tylko uprawnienia i swobody obywatelskie — lecz przede wszystkim

ŚWIADOME ZROZUMIENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI

za losy Polski i rozbudowę jej mocy mocarstwowej i gospodarczej — oraz

Dyrektor O. K. P. inż. Bogusław Dobrzycki

kompleks obowiązków społecznych, stanowiących również jeden z moralnych nakazów uświadomionego obywatela.

Te wysokie morale społeczne i obywatelskie stawiają zorganizowane kolejnictwo polskie w p i e r w s z y m s z e r e g u

CZYNNEJ AKTYWIZACJI

naszego państwowego i społecznego życia i nakazują dla nich głęboki szacunek.

— — — — — — —

Zakres prac zorganizowanego kolejarstwa obejmuje wszystkie dziedziny zbiorowego życia. Czy to będzie Kolejowe Przysposobienie Wojskowe, o którym szczegółowo piszemy na innym miejscu, czy będą to prace z dziedziny kulturalnej i wychowania obywatelskiego, czy też wreszcie prace charytatywne lub związane z niesieniem pomocy zimowej, tam w s z ę d z i e z n a j d z i e m y polskiego kolejarza **na jednym z pierwszych miejsc,** wnoszącego czynnik wysokiego zrozumienia obywatelskiego i wkładającego w realizację tych prac całą treść swych możliwości oraz wysoką ofiarność materialną.

Rozwój kolejnictwa polskiego i jego coraz większą doskonałość techniczną zawdzięczamy w pierwszym rzędzie

ZHARMONIZOWANEJ PRACY

władz przełożonych z masą pracowników kolejarskich, opartej na obopólnym zaufaniu oraz wysokim kwalifikacjom zawodowym zespołów projektodawczych i aparatu wykonawczego. Prawda, że na odcinku kolejowym odczuwamy poważne jeszcze braki i daleko nam jeszcze do skali rozbudowy arteryj komunikacyjnych, jaką obserwujemy w państwach zachodnich. Z ufnością patrzymy jednak w przyszłość i wierzymy mocno, że pod sprężystym i energicznym kierownictwem naczelnym obecnego ministra komunikacji płk. Ulrycha, wybitnego organizatora i znawcy stosunków i naszych potrzeb kolejowych, odznaczającego się nie tylko energią i sprężystością działania, lecz

GŁĘBOKĄ CELOWOŚCIĄ

swych posunięć, sprawa dalszej rozbudowy naszej sieci kolei, — potoczy się wartszym jeszcze prądem.

— — — — — — —

Dzień Kolejarza Polskiego, jaki odbędzie się w Toruniu w dn. 25 i 26 bm. będzie dniem przeglądu

JEGO DOROBKU I PRACY,

będzie wielką rewią sprężystości organizacyjnej i pozytywnych osiągnięć. Będzie prócz tego ściślejszym jeszcze z b r a t a n i e m wielkiej rodziny kolejowej z polskim społeczeństwem, doceniającym w wysokim stopniu wysokie walory zawodowe i wybitne zasługi w pracy społecznej, i otoczającym kolejarza polskiego głębokim szacunkiem i uznaniem, na którego każdy z nas patrzy jak **na kolejarza - obywatela, żołnierza i społecznika.**

— — — — — — —

Kolejowe Przysposobienie Wojskowe w służbie Państwa i Narodu

10-letni dorobek KPW — 100 tysięcy kolejarzy-kapewiaków w całej Polsce

Nasz wywiad z prezesem Głównego Zarządu KPW posłem Starzakiem

Warszawa, we wrześniu

Kolejowe Przysposobienie Wojskowe, organizacja, jednocząca 100.000 pracowników Polskich Kolei Państwowych obchodzi podczas dorocznego „Dnia Kolejarza Polskiego", który odbędzie się w Toruniu 26 bm. dziesięciolecie swej działalności.

W związku z tą rocznicą, korespondent nasz w Warszawie zwrócił się do prezesa Zarządu Głównego KPW posła Władysława Starzaka o krótką charakterystykę dorobku organizacyjnego K. P. W. w ciągu kończącego się dziesięciolecia. Poseł Starzak stanął na czele KPW jeszcze w roku 1928, przed dziewięciu laty, i od tego czasu bez przerwy kieruje pracami tej organizacji.

Trzy czwarte kolejarzy w Kolejowym Przysposobieniu Wojskowym

Kolejowe Przysposobienie Wojskowe jest organizacją, która postawiła sobie za zadanie zjednoczyć kolejarzy w dobrowolnej, ochotniczej pracy społecznej dla państwa — mówi poseł Starzak. Z tym hasłem służby dla państwa zwróciłem się do pracowników kolejowych· a fakt, że zrzeszamy dziś w naszych szeregach prawie 3/4 pracowników PKP jest dowodem wysokiego uświadomienia obywatelskiego ogółu kolejarzy, ich patriotyzmu i dobrej woli. Temu zawdzięczamy szybki rozwój naszej organizacji i wszystkie jej zdobycze. W kilku zdaniach przedstawię teraz dorobek dziesięciolecia. Na pierwszym miejscu z natury rzeczy wymienić muszę pracę naszą w dziedzinie przygotowania kolejarzy do spełnienia tych zadań, które staną przed nimi na wypadek wojny. Są to zadania o charakterze specjalnym, z którymi w codziennej swej służbie kolejarz rzadko się spotyka, wymagają więc odpowiedniego przeszkolenia. Ze zrozumiałych względów tych prac naszych omawiać szczegółowo nie mogę, stwierdzę tylko, że rozwijają się one coraz lepiej i że kadry wyszkolonych kolejarzy - żołnierzy rosną z roku na rok. Nadmienić trzeba, że szkolenie to prowadzimy przy pomocy własnych instruktorów KPW. i opracowanych przez nas podręczników.

Władysław Starzak poseł na Sejm, prezes Zarządu Głównego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego.

20 tysięcy odznak sportowych w ręku kolejarzy

W dziale wychowania fizycznego o dorobku naszym świadczą cyfry 20 tysięcy Państwowych Odznak Sportowych, zdobytych przez kolejarzy po ćwiczeniach przeprowadzonych przez naszą organizację. W tych naszych pracach mamy na uwadze przede wszystkim sprawność fizyczną najszerszych mas kolejarzy, sprawność, która jest niezbędna dla kolejarza-żołnierza. — Mniejszy już nacisk kładziemy na działalność ściśle sportową, która ma dla nas charakter pomocniczy. Zresztą i tutaj kolejarze osiągają doskonałe rezultaty, szczególnie w grach sportowych w których drużyny KPW wielokrotnie zdobywały tytuły mistrzów i wicemistrzów Polski· nie mówiąc już o mistrzostwach okręgowych.

Ćwicz oko i dłonie w ojczyzny obronie!

Wspomnieć trzeba też o strzelectwie Ten „sport obrony narodowej" cieszy się wśród kolejarzy ogromną popularnością. Również przeszło 75 tysięcy członków naszej organizacji zdobyło odznaki strzeleckie, zespoły zaś nasze niejednokrotnie na Narodowych Zawodach Strzeleckich zajmowały czołowe miejsca.

Dowodem ofiarności jaką przepojeni są kolejarze-Kapewiacy, może być fakt, że strzelnice i boiska w większości Ognisk KPW. członkowie naszej organizacji wznieśli własnymi rękami, w ciężkiej pracy fizycznej w godzinach poza służbowych, nie szczędząc czasu i sił, by stworzyć warunki, które umożliwiły organizacji rozwinięcie działalności w dziedzinie strzelectwa i wychowania fizycznego.

Jedyne centra polskości

Kolejarze chętnie garną się do świetlic KPW gdzie na specjalnych wykładach, zebraniach itd. mają możność zapoznania się z najważniejszymi zagadnieniami, dotyczącymi naszego życia państwowego i społecznego, co wchodzi w zakres t. zw. „wychowania obywatelskiego". Pracami Ognisk KPW w tym dziale kieruje kadra wyszkolonych przez organizację instruktorów. Świetlice KPW szczególnie w mniejszych miejscowościach, są dla kolejarzy ośrodkami życia kulturalnego; tam odbywają się rozmaitego rodzaju kursy, zebrania oświatowe, koncerty kolejowych zespołów artystycznych (mamy b. dużą liczbę chórów i orkiestr), zabawy itd.

Ramy tej rozmowy nie pozwalają mi na bardziej szczegółowe przedstawienie wielkich przejawów działalności KPW — ograniczyć się muszę tedy do stwierdzenia, że Ogniska KPW wszędzie są ośrodkami żywej, ideowej pracy społecznej. przy czym szczególną rolę mają na Kresach Wschodnich, gdzie często są jedynymi centrami polskości.

Okręg pomorski — jednym z czołowych

— Jaka na tle tego ogólnego obrazu jest pozycja Okręgu Pomorskiego, na którego terenie odbywa się tegoroczny „Dzień Kolejarza Polskiego"?

— Okręg Pomorski od zarania organizacji wśród innych jednostek terytorialnych KPW zajmuje jedno z miejsc czołowych. Niewątpliwie wpłynęły na to w dużym stopniu zarówno wypróbowany patriotyzm kolejarzy pomorskich jak i chlubne tradycje Pomorza w obronie polskości. To też idea służby dla państwa znalazła w sercach kolejarzy pomorskich żywy oddźwięk. Okręg Pomorski od lat jest jednym z najliczniejszych okręgów KPW, we wszystkich zaś działach naszej pracy· czy w dziedzinie wyszkolenia, czy wychowania fizycznego, czy w rozwoju prac kulturalno - oświatowych potrafił osiągnąć poziom bodaj najwyższy. Podczas uroczystości „Dnia Kolejarza Polskiego" Okręg Pomorski będzie miał możność zareprezentowania społeczeństwu Pomorza fragmentów swego dorobku.

Jesteśmy szczęśliwi, że my, Kapewiacy, którzy siły swe poświęcamy ochotniczej służbie dla Ojczyzny i jej wielkości, dziesięciolecie naszej organizacji obchodzić będziemy w stolicy tej ziemi, która tak ściśle jest związana z tradycjami Polski mocarstwowej, Polski **od morza do morza.**

Poseł Starzak zaprosił p. Premiera na „Dzień Kolejarza" do Torunia

Warszawa. P. prezes Rady Ministrów gen. Sławoj - Składkowski przyjął wczoraj posła Starzaka, który zaprosił pana Premiera na uroczystości „Dnia Kolejarza Polskiego" w Toruniu. (Pat).

Nowe kredyty dla kupiectwa zach.-polskiego

na akcję kolonizacyjną na Kresach Wschodnich

Warszawa. Przyznany przez Bank Gospod. Krajowego na skutek starań Rady Nacz. Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego bezprocentowy kredyt przesiedleńczy w sumie 100 tys. zł., został już rozprowadzony przez terytorialne organizacje kupieckie w Poznaniu, B y d g o s z c z y, T o r u n i u i G r u d z i ą d z u, za pośrednictwem oddziałów Banku Zw. Sp. Zarobkowych.

W związku z tym Naczelna Rada wszczęła starania o przyznanie przez Bank Gosp. Krajowego dalszych kredytów na akcję kolonizacyjną kupiectwa ziem zachodnich na kresach wschodnich. Uruchomienie dalszych 100 tys. zł. tego kredytu ma niebawem nastąpić. (PAT.)

Koncern prasowy naszych wydawnictw, składając głęboki hołd pracy i zasłudze polskiego kolejarza, życzy mu w dniu Jego święta, dalszego organizacyjnego rozwoju i dalszych pozytywnych osiągnięć dla dobra Państwa i dobrobytu jego obywateli.

M. Zembrzuski.

Przyjęcie u p. Wojewody Pomorskiego

W piątek, dnia 24 września br. p. wojewoda pomorski Władysław Raczkiewicz przyjął p. Jacques Ancel'a profesora z Institut des Hautes Etudes Internationales de l'Universite de Paris oraz p. pułkownika Tadeusza Mazurkiewicza dowódcę Pom. Brygady Obr. Narod.

* * *

Sekretariat Wojewody Pomorskiego przypomina, że p. Wojewoda przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem sobót w godzinach od 10 do 12-tej po uprzednim zgłoszeniu i ustaleniu godziny przyjęcia w sekretariacie.

Porwanie carskich generałów nadal osłonięte tajemnicą

Zona gen. Skoblina odnalazła się

Paryż. Z trzech osób z emigracji rosyjskiej, które zniknęły tajemniczo w ciągu 24 godzin od południa w środę do południa w czwartek, jedna odnalazła się. Jest to żona generała Skoblina — śpiewaczka Plewickaja, która, jak się okazało, przejęta niesłychanie i zdenerwowana tajemniczym zniknięciem męża błądziła przez dłuższy czas po ulicach Paryża i wreszcie spędziła noc u przyjaciół swych również emigrantów rosyjskich państwa Rajkowskich, a wczoraj o godz. 11 w południe przybyła do lokalu związku b. wojskowych rosyjskich galipolijczyków i stamtąd pod eskortą dwuch inspektorów policji udała się do sędziego śledczego na przesłuchanie. Badanie p. Skoblin-Plewnickiej nie dało właściwie żadnych nowych elementów, tak że tajemnicze zniknięcie obu generałów, przewódców emigracji rosyjskiej, w dalszym ciągu jest okryte tajemnicą.

Gen. Miller uprowadzony do Leningradu na pokładzie sowieckiego statku?

Paryż. — Agencja Havasa donosi, że organa służby bezpieczeństwa otrzymały w czwartek wieczorem wiadomość, iż we środę około godz. 16-ej przybył do Hawru z Paryża samochód ciężarowy, w którym znajdowało się trzech ludzi. Około godz. 19.20 widziano ten sam samochód, jadący z powrotem do Paryża, przy czym obok szofera siedział tylko jeden człowiek. O godz. 20.40 rozeszła się wiadomość, że transportowiec sowiecki „Maria Ulianska" opuścił nagle Hawr, udając się do Leningradu. Powstały stąd domysły, że gen. Miller, przewieziony do Hawru samochodem ciężarowym odpłynął na transportowcu sowieckim do Rosji.

Zjazd b. ochotników armii polskiej

W dniach 2 i 3 października br. odbędzie się w Warszawie 3-ci doroczny zjazd delegatów Związku b. Ochotników Armii Polskiej.

Tajny układ chińsko-sowiecki

jednak został zawarty

Tokio. Agencja Domei donosi z Szanghaju: Według informacyj z wiarogodnego źródła, tajny układ wojskowy, przewidujący zaczepno - odporny sojusz pomiędzy Związkiem Sowieckim a Chinami został podpisany w sierpniu przez generała Lewina, sowieckiego attache wojskowego i przedstawiciela chińskiej partii komunistycznej Czu - en - laia.

Układ zawiera 28 artykułów i przewiduje m. in. iż:

Chiny i Związek Sowiecki zorganizują wspólnie komitet obrony z główną kwaterą w Ulan - Bator,

Chiny i Związek Sowiecki będą współdziałały, by spowodować obcą interwencję w konflikcie chińsko - japońskim. Poza tym Komintern będzie wywoływał rozruchy w Japonii i organizował wojnę podjazdową przeciwko wojskom japońskim w Chinach.

Związek Sowiecki zobowiązuje się dostarczyć Chinom amunicji, ochotników i specjalistów. Dostawy sowieckie mają zawierać 362 samoloty, 100 dział przeciwlotniczych, 300 armat, 150.000 karabinów, 60 milionów naboi karabinowych, 100 czołgów, 1500 samochodów pancernych, 2500 motocyklów 2000 wagonów itd.

Wzamian za to Chiny mają pozwolić na działalność chińskiej partii komunistycznej.

Układ przewiduje również szereg innych koncesyj w Chinach północnych.

Sojusz sowiecko - chiński zostanie wzmocniony przez usunięcie z Chin wszystkich obcych wpływów poza sowieckimi. (Pat).

Płk. Koc u P. Prezydenta

Warszawa. Pan Prezydent R. P. przyjął w dniu wczorajszym szefa Obozu Zjednoczenia Narodowego płk. Adama Koca.

Mussolini w drodze do Niemiec

Rzym. Specjalny pociąg, którym Mussolini wyjechał do Niemiec, opuścił dworzec o godz. 12,30. Na 2 godziny przed odjazdem pociągu olbrzymie tłumy wypełniły Via Nazionale, która łączy plac Wenecki z dworcem. (Pat.)

Berlin. Wszystkie stacje radiowe Rzeszy nadawać będą w czasie od 25 do 29 września sprawozdania z najdrobniejszych nawet szczegółów wizyty Musoliniego w Niemczech. Transmisjom tym towarzyszyć będzie wykonywanie arcydzieł muzyki włoskiej i niemieckiej.

Dziś około godz. 10 nadany będzie przebieg uroczystości przybycia Mussoliniego do Monachium.

Z Monachium donoszą, że od 48 godzin pada tam nieprzerwanie deszcz. Przeszkadza to wiele pracom dekoracyjnym. Spodziewają się jednak korzystnej zmiany pogody do dzisiaj.

Wizyta Mussoliniego wstrzymała wyjazd robotników polskich do Francji

(ch) **Warszawa** (tel. wł.). Wczoraj wyjechał z Mysłowic transport robotników polskich na roboty do Francji. Pociąg miał jechać przez teren niemiecki. W Bytomiu jednak władze niemieckie zatrzymały pociąg i nie wpuściły go na terytorium Rzeszy. Pociąg wrócił do Mysłowic.

Wstrzymanie pociągu polskiego pozostaje podobno w związku z zapowiedzianą wizytą Mussoliniego, wszystkie przejazdy bowiem na liniach, przez które przejeżdżać będzie Mussolini, zostały wstrymane.

Morze płomieni nad Frisco

San Francisco. — Olbrzymi pożar zniszczył w czwartek część magazynów „Standard Oil Co." i zagrażał całej dzielnicy przemysłowej. Wybuchy wielkich zbiorników ropy wstrząsały całym miastem i zamieniły sąsiadujące ulice w morze płomieni. Straty obliczane są na z górą 2 miliony dolarów. (Pat).

Sądny dzień w Hankau

Hankau. Liczba ofiar wczorajszego bombardowania miasta przez samoloty japońskie wzrosła do 200 zabitych i 500 rannych. Korespondent Reutera, stojąc na rogu jednej z ulic, widział w ciągu 10 minut, jak przeniesiono przeszło 120 straszliwie poszarpanych odłamkami bomb ciał Chińczyków. Niektórzy z nich jeszcze żyli, wydając przejmujące okrzyki. (Pat).

Protest mocarstw przeciw bombardowaniu Nankinu

Tokio. Przedstawiciele dyplomatyczni Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych, Niemiec, Włoch i Francji uczynili demarche wobec rządu japońskiego w sprawie nalotów eskadr powietrznych japońskich na Nankin. Głównym celem tej demarche było jednakże zapewnienie odszkodowania w razie gdyby obywatele wymienionych państw ponieśli straty z powodu bombardowania. (Pat).

Pociski grzęzną w błotach

Trudności japońskie w Chinach

Szanghaj. Przedstawiciel japońskich kół wojskowych, zapytany na temat japońskich posiłków, wysłanych do Szanghaju, które rzeczoznawcy chińscy oceniają na 40.000, oświadczył: Ilość posiłków, wysłanych przez nas, jest znacznie większa i jest bardzo prawdopodobne, że front szanghajski stanie się w najbliższej przyszłości terenem najważniejszych operacyj. Niesprzyjające warunki atmosferyczne wpływają hamująco na przebieg naszych działań, tak, iż w ostatnich dniach poczyniliśmy nieznaczne tylko postępy. Ilekroć wojska japońskie zdobędą jakąś pozycję, Chińczycy cofają się natychmiast na z góry już przygotowane pozycje, z których stawiają zacięty opór. Piechota chińska używa w wielu wypadkach drutów kolczastych i zasieków, co utrudnia działalność broni zmotoryzowanej. Skuteczność ognia artylerii japońskiej jest również ograniczona, gdyż znaczna ilość pocisków grzęźnie w błocie, nie wybuchając. (Pat.)

Pani Czang-Kai-Szek zakupuje samoloty

Tokio. — Małżonka marszałka Czang - kai - szeka, która przybyła do Szanghaju, według doniesień japońskich, organizuje zakup samolotów od firm zagranicznych. Pani Czang - kai - szek jest sekretarzem generalnym chińskiej komisji lotniczej — organizacji centralnej, czuwającej nad rozwojem lotnictwa w Chinach. (Pat).

Po trudach i niebezpieczeństwach na morzu

jachty „Jurand" i „Admirał" wróciły do Gdyni

W ślad za rzekomo zaginionym jachtem „Krzysztof Arciszewski" który wczoraj zawinął szczęśliwie do portu gdyńskiego, w piątek powróciły z ostatniej w tym roku morskiej podróży jachty „Jurand" i „Admirał".

Jacht Akademickiego Związku Morskiego „Jurand", będący drugim co do wielkości w Polsce, i jacht „Admirał" należący do Jachtklubu Polski, opuściły Gdynię 7 bm. „Jurand" mający na pokładzie 11-osobową załogę akademików zwiedził Kilonię i Kopenhagę. Po opuszczeniu Gdyni jacht przez 2 dni borykał się ze sztormem i był zmuszony nawet wrócić do portu helskiego. W Kilonii do załogi „Juranda" dotarła wieść o rzekomym zatonięciu „Krzysztofa Arciszewskiego". Wraz z miejscowym ośrodkiem żeglarskim polscy żeglarze przeżywali w Kilonii żałobę po stracie kolegów na szczęście żałobę przedwczesną. „Jurand", na którym znajdowała się także jedna kobieta, art. - malarka Hanna Jasińska, przebył trasę długości 1100 mil morskich.

Równocześnie z „Jurandem" powrócił do Gdyni jacht „Admirał" po zwiedzeniu szeregu portów w Niemczech na Łotwie i w Szwecji.

MIECZYSŁAW BAGIŃSKI.

Kolejarze na Pomorzu czuwają...

17.000 kolejarzy okr. pomorskiego w Kolej. Przysp. Wojsk. — Zjednoczenie narodowe w miniaturze — Nowoczesne metody pracy kulturalno-oświatowej — Sieć stacyj krótkofalowych przyszłym narzędziem działalności okręgu

Kolejarstwo polskie stanowi po wojsku bodaj największą i najbardziej zwartą organizację w państwie.

Dziesiątki tysięcy ludzi złączył jeden, olbrzymi warsztat: koleje. Życie ich płynie w łożysku twardej, żelaz-

INŻ. GETLER-GIRTLER
dyrektor Polsko-Francuskiego Tow. Kolej. w Bydgoszczy, prezes okręgu pomorskiego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego

nej dyscypliny pracy. Służba, którą wykonują, wymaga wielkich trudów i poświęcenia, a w wielu wypadkach grozi kalectwem, ba, nawet śmiercią.

Bezwzględna karność, surowa obowiązkowość, niezawodna regularność, odwaga i gotowość do największych poświęceń — to cechy, jakie żłobi w charakterze ludzkim twarda praca w kolejnictwie. Dlatego też kolejarz swoim typem psychicznym staje się podobny do żołnierza. Myśli jak żołnierz i działa jak żołnierz.

Te żołnierskie pierwiastki w życiu i służbie kolejarza były urodzajną glebą dla idei przysposobienia wojskowego. Gdy więc padło hasło: „My, kolejarze, organizujemy się w Kolejowe Przysposobienie Wojskowe“, — prawie każdy kolejarz stanął do szeregu. I dziś około 95% ogółu pracowników kolejowych należy do K. P. W. Organizacja ta swoją ideologią bezwzględnego oddania się Państwu i Narodowi ODDZIAŁUJE NA CAŁĄ OLBRZYMIĄ MASĘ KOLEJARSKĄ, która ze swej strony przez gęstą sieć ognisk, rozsianych po wszystkich ziemiach Rzeczypospolitej, promieniuje żołnierskim duchem na znaczną część Narodu Polskiego.

Zdala od rozgwaru polityczno-partyjnego Kolejowe Przysposobienie Wojskowe pielęgnuje w masie swych członków najszczytniejsze ideały i zalety. K. P. W. jest przykładem ZJEDNOCZENIA NARODOWEGO W MINIATURZE; skupia ono bowiem w swoich szeregach najróżniejsze elementy, od dróżnika do ministra, od „proletariusza“ do „burżuja“ świata kolejarskiego; jednoczy ludzi różnego autoramentu politycznego dla wspólnego, narodowego celu: PSYCHICZNEGO I FIZYCZNEGO PRZYGOTOWANIA SIĘ DO OBRONY PAŃSTWA ORAZ DŹWIGANIA POLSKI WYŻEJ.

Dzisiaj, tradycyjnym zwyczajem zjechała się brać kolejarska z całej Polski na swoje doroczne święto: „Dzień Kolejarza Polskiego“. W tym roku władze Kolejowego Przysposobienia Wojskowego wybrały na miejsce zjazdu Toruń, stolicę Ziemi Pomorskiej. Tutaj kolejarze z całej Polski, zjednoczeni w przysposobieniu wojskowym, rozwiną publicznie siłę i moc swych karnych szeregów, pokażą serce swemu narodowi, a szpony wrogowi, czyhającemu na ziemię, odwiecznie polską.

W dzień wielkiej manifestacji ko-lejarza-żołnierza nie od rzeczy będzie przedstawić piękny dorobek pomorskich kolejarzy; w tym bastionie nadmorskim bowiem, kolejarz pomorski nie śpi, lecz czuwa szczególnie bacznie.

Kolejowe Przysposobienie Wojskowe na Pomorzu, ściślej mówiąc: na terenie D. O. K. VIII. może poszczycić się siłą organizacyjną wielkiej miary. Pomorskie K. P. W. liczy **aż 17 tysięcy członków-kolejarzy.** Czyż to nie potęga! W dzisiejszych czasach ogólnej apatii i bierności liczba ta jest naprawdę imponująca; stanowi ona 95% ogółu osób, zatrudnionych w kolejnictwie na Pomorzu.

Najmniejszą komórką K. P. W. jest ognisko. Obecnie okręg pomorski liczy **77 ognisk,** stuprocentowo czynnych oraz jedno Koło Przyjaciół K. P. W. w Gdańsku.

Przejdźmy teraz po kolei wszystkie dziedziny działalności pomorskiej organizacji Kolejowego Przysposobienia Wojskowego!

Czołowym zadaniem K. P. W. — jak sama jego nazwa okazuje — jest przygotowanie kolejarzy do obrony państwa, w szczególności do zapewnienia bezpieczeństwa ruchu kolei w warunkach wojennych. Zarząd okręgu pomorskiego organizuje w poszczególnych rejonach ćwiczenia techniczno-wojskowe, prowadzone przez własną kadrę instruktorów, urządza kursy dowódców oddziałów K. P. W., prowadzi szkolenie fachowo - ruchowe na wypadek wojny; wreszcie duży nacisk kładzie na szkolenie ogólno - wojskowe, a przede wszystkim na strzelectwo. Zaznaczyć przy tym należy, że K. P. W. na Pomorzu posługuje się przy szkoleniu wojskowym przeważnie instruktorami z grona członków, kolejarzami — oficerami i podoficerami rezerwy.

„Szukamy olimpijczyków“

Kolejarze pomorscy posiadają obecnie 32 własne strzelnice, zbudowane przeważnie wysiłkiem członków. Okręg pomorski na narodowych zawodach strzeleckich wykazuje dość wysoki stopień sprawności strzeleckiej.

Obecnie Zarząd Okręgu dąży do upowszechnienia strzelectwa wśród kolejarzy i organizuje we wszystkich ogniskach zawody strzeleckie pod hasłem „Szukamy Olimpijczyków“.

Na głównych zawodach wojskowo - kolejowych drużyna okręgu pomorskiego uzyskała I. miejsce w konkurencji marszu z obciążeniem. Przy rozbiórce przęsła z szyn ta sama drużyna jako jedyną wykonała pracę w przepisanym czasie.

Kolejarze uprawiają sport

Drugim działem pracy Kolejowego Przysposobienia Wojskowego jest **wychowanie** fizyczne kolejarzy i ich rodzin. I w tej dziedzinie okręg pomorski postępuje systematycznie naprzód. Oczywiście celem wf. i sportu w KPW. nie są efektowne rekordy jednostkowe, lecz raczej rozpowszechnienie wychowania fizycznego wśród najszerszych warstw pracowników kolejowych w myśl zasady:

„Każdy członek KPW. w takiej czy innej formie musi podnieść sprawność swego ciała ku obronie Ojczyzny“.

O rozwoju wychowania fizycznego wśród kolejarzy okręgu pomorskiego świadczy najlepiej ilość zdobytych przez członków Państwowych Odznak Sportowych. W roku 1933 odznaki te zdobyło 651 kolejarzy pomorskich, w roku 1934 już 1961, a w roku 1935 aż 2.886. Cyfry te świadczą o wzroście zainteresowania się kapewiaków na Pomorzu wychowaniem fizycznym i sportem.

Najbardziej rozbudowanym działem pracy Kolejowego Przysposobienia Wojskowego na Pomorzu jest **DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNO - OŚWIATOWA.** W tej dziedzinie KPW. tworzy

rzeczy naprawdę podziwu godne

Kultura i oświata w tej organizacji stoją na bardzo wysokim poziomie; poczynania w tym dziale dają rezultaty bodaj najbogatsze.

Aparat działalności kulturalno - oświatowej jest rozbudowany do tego stopnia, że stanowi on najrozleglejszy odcinek poza służbowego życia kolejarskiego. Kierownictwo tego odcinka na Pomorzu w ciągu kilku lat praktyki i doświadczeń wypracowało specjalne metody oddziaływania, oparte

na znajomości psychologii ludzkiej

Program roboty kulturalno - oświatowej w pomorskim KPW. jest niezwykle urozmaicony i obejmuje całą barwną różnorodność ludzkich zainteresowań. W wielu innych organizacjach życie kulturalno - oświatowe zieje przeraźliwą nudą: przejawia się tylko w wygłaszaniu suchych wykładów, na które przychodzi kilka osób; w Kolejowym Przysposobieniu Wojskowym zaś wszystko urządzane jest ciekawie, pomysłowo z rozmachem w myśl nowoczesnej zasady: strawa duchowa obok rozrywki.

Z ważniejszych osiągnięć kutluralno - oświatowych KPW. na Pomorzu należy wymienić na naczelnym miejscu zorganizowania

największej w Polsce biblioteki ruchomej

składającej się z 14 tys. tomów. Biblioteka ta, podzielona na szereg oddzielnych kompletów wędruje do każdej stacji kolejowej w okręgu pomorskim. Jak już wyżej zaznaczyłem, działalność kulturalno oświatowa KPW. zaspakaja najróżniejsze zainteresowania ludzkie. I tak poszczególne ogniska mają chóry, orkiestry, zespoły sceniczne, organizują obchody państwowe i narodowe, odczyty, pogadanki redagują gazetę ścienną w świetlicach uprawiają turystykę zbiorową introligatorstwo, krótkofalarstwo, gry szachowe i t. p. i t. p. Trudno wyliczyć wszystkie dziedziny zainteresowań.

Przypatrzmy się teraz cyfrom! Zespoły teatralne istnieją przy 18-tu ogniskach i liczą 326 członków. Czołowym i reprezentatywnym zespołem dla całego okręgu pomorskiego jest zespół toruński „Scena“, który wyjeżdża także na prowincję.

Orkiestry w okręgu pomorskim w liczbie 14-tu liczą 295 orkiestrantów i 319 instrumentów. Oprócz tego na Pomorzu istnieje pięć zespołów muzycznych w charakterze kapel ludowych. Dla krzewienia kultury muzycznej wśród sfer kolejarskich Zarząd KPW. na Pomorzu pokrywa częściowo opłaty w konserwatoriach muzycznych Torunia i Bydgoszczy za młodych zdolnych uczniów.

Chórów 4-głosowych okręg pomorski posiada 12-cie przedstawiających razem siłę liczebną 323 śpiewaków. W repertuarach chórowych bardzo słusznie uwzględnia się przede wszystkim

utwory regionalne i ludowe

Na razie śpiewa się dużo pieśni kaszubskich.

Coraz więcej zwolenników wśród kapewiaków pomorskich zyskuje także turystyka zbiorowa. Z pośród ostatnich wycieczek zasługują na wymienienie: okręgowa wycieczka na Wileńszczyznę i do Puszczy Białowieskiej (267 uczestników) oraz kilka na Sowiniec.

Jak nowożytnie pojmuje KPW pracę kulturalno - oświatową na Pomorzu świadczy zastosowanie w tej dziedzinie

przenośnego aparatu filmowego

wypożyczonego z Polskiej Agencji Telegraficznej. W kilku świetlicach kolejarskich wyświetlono dwa fimy techniczne: „Fabrykacja samochodów w Ameryce“ i „Chronometraż w warsztatach kolejowych“.

Podstawą działalności kulturalno - oświatowej są świetlice kolejarskie przy ogniskach KPW. Aby rozbudować należycie sieć świetlic na Pomorzu Zarząd Okręgu utworzył „Fundusz“ Budowy i Urządzania Świetlic“, a na zasilenie tego funduszu przeznaczył z rezerw ok. 10 tys. zł. Obecnie komitet Funduszu finansuje

zakup radioaparatów

i umeblowania dla słabszych ognisk. Ruch w świetlicach w porze popołudniowej jest b. żywy. Obok kolejarzy członków KPW korzystają z nich członkowie ich rodzin, żony i dzieci. W ten sposób atmosfera w świetlicach kolejarskich, za wszech miar dodatnia, ogarnia również znaczny odłam młodego pokolenia.

Nasz przegląd dorobku pomorskich kolejarzy nie byłby kompletny, gdybyśmy nie wymienili najnowszej dziedziny pracy K. P. W. na Pomorzu: krótkofalarstwa. Zarząd Okręgu dąży do urządzenia

stacyj krótkofalowych nadawczo-odbiorczych

we wszystkich większych ośrodkach Kolejowego Przysposobienia Wojskowego. W ten sposób okręg pomorski uzyskałby wspaniały środek łączności, który dźwignąłby zwłaszcza pracę kulturalno - oświatową na niebywałe wyżyny.

Na zakończenie należy omówić większe reprezentatywne zdobycze okręgu pomorskiego.

W Gdyni wybudowano dom KPW., nowocześnie wyposażony. Dom ten stanął w znacznej mierze dzięki ofiarności kolejarzy okręgu pomorskiego, bo na ogólne koszta budowy w sumie 225 tys. zł. Pomorze zapłaciło ok. 90 tysięcy zł. czyli niemal połowę. Resztę dał Zarząd Główny.

Z dalszych większych prac okręgu wymienić należy urządzenie Ośrodka Kulturalno - Oświatowego i reprezentacyjnej świetlicy w Toruniu kosztem 9.800 zł.

* * *

Ten pobieżny rzut oka na życie pomorskiego KPW. wystarcza, by społeczeństwo nabrało wyobrażenia o ważności tej kolejarskiej organizacji w bastionie nadmorskim, jakim jest dla Rzeczypospolitej Pomorze.

Kolejowe Przysposobienie Wojskowe pracuje dla Pomorza bardzo intensywnie, rozwijając tu zamiłowania regionalne podnosząc nastrój, tworząc walory kulturalne i powiększając liczbę obywateli, przepojo- [illegible]

1) Defilada kompanji K. P. W. ogniska w Gdyni podczas Święta Narodowego. 2) Kompania honorowa Kolejowego Przysposobienia Wojskowego na Pomorzu ustawiona na placu Teatralnym w Toruniu

Szlachetny czyn

Robotnicy i urzędnicy hut śląskich budują szybowisko

Katowice. Rozumiejąc konieczność pod niesienia obronności kraju, załogi robotnicze i urzędnicze hut: Batory, Florian i Zgoda, należących do Wspólnoty Interesów, przystąpiły w końcu czerwca br. **do budowy szybowiska** na górze Hugona w Świętochłowicach.

W krótkim stosunkowo czasie, bo niespełna w 2 i pół miesięcy, wybudowano hangar mogący pomieścić conajmniej 8 szybowców a obecnie prowadzone są prace nad niwelacją terenu, wykonywane osobiście i bezinteresownie przez członków załóg wymienionych hut, członków Związku Powstańców Wielkopolskich oraz częściowo przez opłacanych przez miejscowe Starostwo bezrobotnych.

Nowy most w Włocławku

imienia Marszałka Śmigłego-Rydza

Europeizacja stolicy Kujaw Wschodnich

(Koresp. własna „Dnia Pomorza")

Włocławek, wielki ośrodek przemysłowy, który przypadnie niedługo Pomorzu, obchodzi wielką uroczystość po święcenia nowego mostu, który przerzu cony przez Wisłę połączy centrum miasta z uroczym jego przedmieściem — Dolnym Szpetalem. W tym prawdziwym święcie pracy i wysiłków, symbolizujące jak gdyby I etap europeizacji stolicy Kujaw wschodnich wziąć mają udział najwyżsi dostojnicy państwowi.

Włocławek przyodział się w barwną wstęgę flag i bram triumfalnych. Dumny jest w swoim powitalnym pokłonie bo też na stosunkowo krótkim odcinku czasu dokonał iście herkulesowej pracy.

Zdjęcie nasze przedstawia rzut oka na nowozbudowany wspaniały most imienia Marszałka Edwarda Śmigłego-Rydza na Wiśle we Włocławku,

Most, który nazwany został imieniem Marszałka Śmigłego-Rydza należy do najpiękniejszych w Polsce. — Wzniosły go w stosunkowo krótkim czasie (1935—1937) firmy: Rudzki i Muszyński. Budowa, którą kierował inż. Litwiniszyn nastręczała w pierwszej fazie (filary) wiele trudności. Ze względu na swoiste właściwości gleby· kesony musiano zapuszczać bardzo głęboko. — Robotnicy pracowali przy wysokim ciśnieniu atmosferycznym, wskutek czego wielu uległo ciężkim komplikacjom jak krwotoki, popękanie bębenków w uszach itp. Wypadkowi silnego szoku nerwowego uległ nawet sam kierownik robót inż. Litwiniszyn, w trakcie schodzenia do wnętrza kesonu.

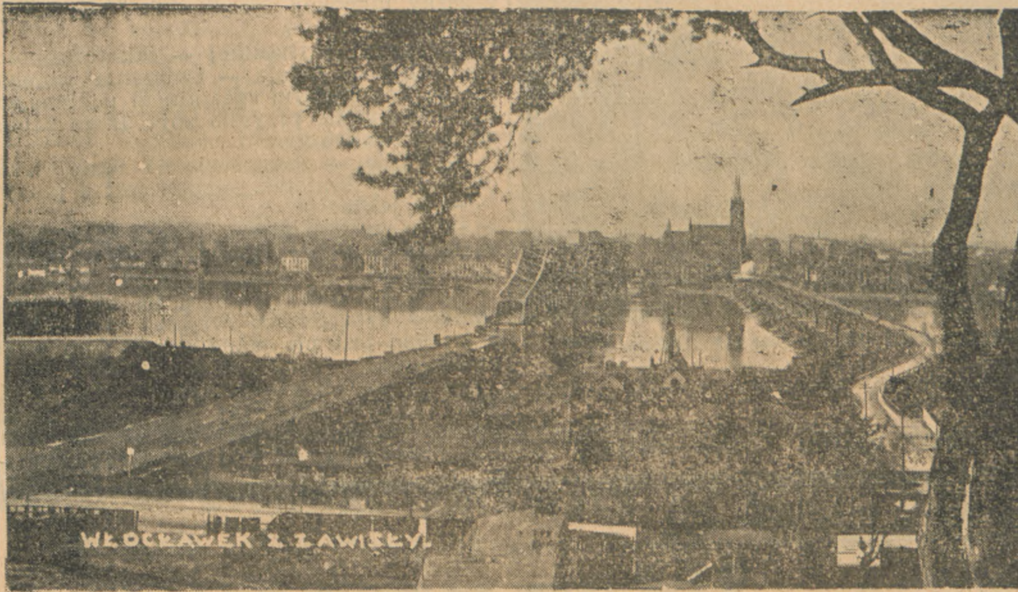
Po przezwyciężeniu tych trudności, montaż konstrukcji żelaznej dokonywano ze względu na terminy nawet przy silnych mrozach. Zaznaczyć przy tym należy, że górna część przęseł powiązana jest w bardzo wdzięczną sylwetkę połowę elips, odwróconych końcami ku górze.

Barzo żmudne było zbudowanie dojazdu do mostu, połączone z wykupywaniem terenu i rozbieraniem 9 nieruchomości.

Ogólne koszta budowy mostu, w których partycypuje również i gmina miejska Włocławka wynoszą ponad 6 milionów złotych.

Koszt ze względu na strategiczną i gospodarczą celowość inwenstycji opłaci się całkowicie.

Siedemdziesiąt tysięcy ludności liczące miasto, jedyny na Kujawach ośrodek przemysłu metalurgicznego, papierniczego, cykoryjnego itd. otrzyma wreszcie odpowiednie połączenie z lewym brzegiem Wisły które spełniał do

tychczas stary, chwiejący się pod podmuchem wiatru most... drewniany.

Jest on niechlubnym pomnikiem celowego hamowania rozwoju kultury materialnej miast b. Kongresówki przez moskiewskich okupantów.

Rozwój ten postępuje obecnie bardzo szybko naprzód. Nowy gmach pocztowy i ubezpieczalni społecznej, wodociągi, kanalizacje, nowe jezdnie i chodniki. Wreszcie korona tego rozwoju: piękny most żelazny, długości 1097 m. — oto niekompletne jeszcze wyliczenie zdobyczy, jakie osiągnął Włocławek w latach 1935—37 na drodze ku całkowitej europeizacji.

Wierzymy niezłomnie, że ta europeizacja pod obecnymi rządami prezydenta miasta W. Mystkowskiego nie ustanie w swym pochodzie, a kroczyć będzie naprzód zwycięsko.

Włocławek, gdzie nietylko kultura materialna, ale uświadomienie narodowe osiągnęło już jeden z wyższych szczebli rozwoju — będzie — trzeba to przyznać bezstronnie — pięknym wianem w chwili formalnych zaślubin z Pomorzem.

M. Szurło-Gorzelak.

Odznaka metalowa Związku Młodej Polski

Warszawa. — Członkowie Związku Młodej Polski (organizacji młodego pokolenia polskiego, powołanej przez pułk. Koca), złożywszy przyrzeczenie po oficjalnym przyjęciu w poczet członków, otrzymują metalową odznakę, którą noszą w marynarce. Odznakę tworzy mały, stylizowany **orzeł polski,** posiadający u dołu **biało-amarantowe pole,** na którym znajdują się inicjały **Z. M. P.**

Spis poległych kawalerzystów

W przygotowywanej do druku „Księdze Jazdy Polskiej" pamiątkowym wydawnictwie, poświęconym dziejom kawalerii polskiej, zamieszczony będzie spis poległych w latach 1914—1920 kawalerzystów z oddziałów polskich.

Wobec stwierdzonych braków w spisach, rodziny tych poległych kawalerzystów, którzy nie znaleźli się na listach strat pułkowych lub w ogólnym spisie poległych, proszeni są o podanie: imion i nazwisk, przydziału oraz daty i okoliczności śmierci poległych kawalerzystów polskich.

Dane te należy nadsyłać pod adresem: Redakcja „Księgi Jazdy Polskiej". Warszawa, Al. Ujazdowskie 1, z listami Generalnego Inspektoratu Sił Zbrojnych.

Telegramy w kilku wierszach

Z kraju

— **Przeszedł nad Nieświeżem** huragan. Wiatr pozrywał na przedmieściach wiele dachów. Wezbrana skutkiem ulewnego deszczu woda pozalewała kilkadziesiąt niezabezpieczonych piwnic.

— **W dniu 26 bm.** odbędzie się obchód 600-lecia istnienia kościoła parafialnego w Radłowie, wybudowanego przez ks. biskupa krakowskiego Jana Grota w r. 1337.

— **Do Warszawy** przybył znany dziennikarz szwedzki Gunnard Sjölund, redaktor dziennika „Gefle Dagblads". Zamierza on bliżej poznać nasz kraj i napisać cykl korespondencyj.

— **Zanotowano na Wileńszczyźnie** cztery wypadki śmierci dzieci skutkiem otrucia się owocami wilczej jagody, lulka i bielunia.

— **W Białymstoku** znajdują się 43 nieruchomości, których właściciele przed 1 stycznia 1922 r. zaginęli bez wieści, nie pozostawiając spadkobierców. W myśl ustawy o likwidacji mienia opuszczonego, nieruchomości przekazane będą wkrótce na rzecz Skarbu Państwa oraz miasta.

— **Przybyła na Śląsk** delegacja skautów katolickich z Kanady w osobach komisarza skautowego prowincji Quebec p. Beauliena i jego sekretarza. Jest to rewizyta naszych instruktorów.

— **W związku z licznymi zgłoszeniami** o wydanie t. zw. przepustek tatrzańskich, uprawniających do przekraczania w pasie turystycznym granicy polsko-czechosłowackiej, starostwo w N. Targu wyjaśnia, że wydawanie przepustek wstrzymane zostało z dniem 16 bm.; ponowne ich wydawanie nastąpi w sezonie zimowym, t. j. od 15 grudnia do 15 marca.

— **W dniach 24 i 25 bm.** odbywa się w Łucku i Równem zjazd przedstawicieli miast województw wschodnich. W pierwszym dniu zjazdu wygłoszone będą referaty.

Z cyklu: Jak to na manewrach ładnie (8)

Żołnierz przed Wodzem - naród w hołdzie przed żołnierzem

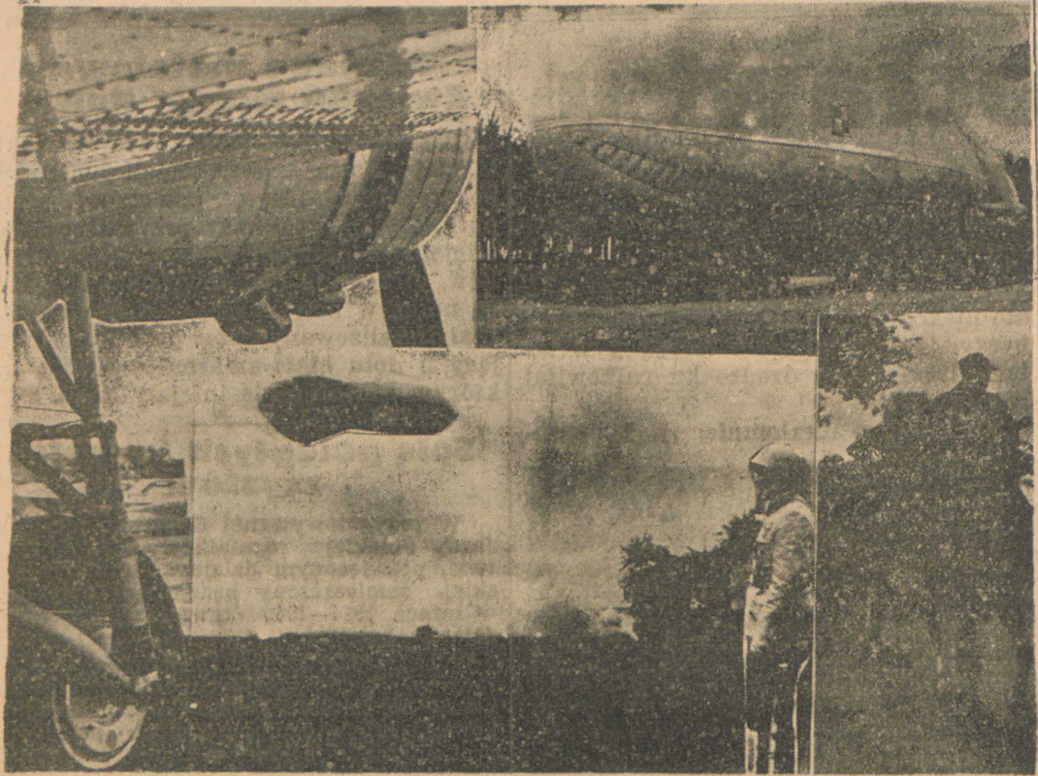
Ostatni z cyklu reportaż z terenu manewrów pomorsko-wielkopolskich

napisał Leon Sobociński

Miejsce postoju, we wrześniu.

I wreszcie nastał finał, ostatni dzień manewrów.

. . . .

Inspektor armii p. gen. Bortnowski w ostatnim dniu manewrów na terenie akcji.

Poranek obudził się deszczem zapłakany, jakby chciał doświadczyć żołnierstwo polskie przeciwnościami losu.

Lotnictwo startuje w niesłychanie uciążliwych warunkach. Piechota brnie w błotnistej mazi, obchlastana odpryskami chlebnej ziemi wielkopolsko-pomorskiej.

U góry suną się czołgi obłoczysk, na dole niby ponure widma, obłoczyska czołgów.

Ulewa koszmarna.

Chwila wielkiej próby. Sztab z Marszałkiem Rydzem-Śmigłym na czele. Goście, zagraniczni attaché Łotwy, Estonii, Finlandii poglądają długimi lornetami ku tej stronie gdzie rozegrać się ma generalna batalia.

A żołnierz idzie borem, lasem...

Kierownik ćwiczeń. Inspektor Armii gen. Bortnowski, wodzi okiem po tym mnogim mnóstwie żołnierstwa i w myślach swych wa.y szanse tej i tamtej strony.

A w dali grają armaty ponure oratorium piekieł, a skrzekliwie trajkoczące karabiny maszynowe niosą zdradziecką grozę, a ze skrzydeł stalowych motorów leje się na ziemię, wraz z deszczyskiem lawina ognia i dymy siwe przesłaniają świat wojny kurzawą.

Wojna... wojna!...

— — — — — — — — — — — — — — —

Od zachodniej strony czołga się falanga „czerwonych", wyekwipowanych w broń pancerną i zmotoryzowaną.

Z przeciwnej strony sunie się żywy mur „niebieskich".

Są liczebnie słabsi, ale duch im przewodzi. Chcą zwyciężyć. Wola ich prowadzi. Brak im tej broni, jaką posiadają czerwoni, więc zapadli w lasach, wertepach brózdach.

Rozmawiam z pewnym oficerem.

— I manewry mają w sobie przedsmak i widok grozy.

— No tak manewry to nie żarty. Naprzykład w Japonii na manewrach co tysiączny nabój jest ostry.

— Nieludzkie! — wzdrygam się.

— Gorzej było jeszcze w tamtych wiekach. Naprzykład za Katarzyny II, carycy moskiewskiej, poważnie zastanawiano się nad tym, ażeby co dziesiąty nabój był ostry.

— Na co to?

— Ażeby stworzyć prawdziwe warunki bojowe, ażeby żołnierz lepiej się krył na manewrach, żeby sobie obowiązków nie lekceważył.

Obok pod drzewem słyszę monotonnie skandowany głos telefonisty, który mówi:

— Uwaga, tu Raba. Proszę się zgłosić do telefonu.

— Hallo! — czołgi obeszły Pastor od wschodu. Powtarzam — tu Raba — czołgi obeszły Pastor od wschodu i uderzyły na Rabę. Koniec.

Na mapie tych nazw nie ma. To są symbole, to szyfr, znany tylko stronie, odbierającej telefon.

* * *

Wreszcie na niebie poczyna się wyjaśniać. Sytuacja na froncie również. Choć czerwoni wprawadzili do boju potworne monstra czołgów to przecież działka przeciwpancerne niebieskiej piechoty, zamaskowane na skraju lasu, zdołały natarcie przeciwnika unieszkodliwić.

Marsz czerwonych zatrzymano.

Z kolei niebiescy przeszli do przeciwnatarcia. Wzmógł się ogień artyleryjski.

I nagle sygnał.

Trąbka obwieściła pokój. A głos ten rozniosły po całym olbrzymim terenie działań wojennych radio i telefon polowy.

Umilkły działa, ustał rzegot karabinów maszynowych, stopniowo zacicha strzelanina.

Chmury rzedną i przepuszczają na świat jasne słońca promienie, uśmiechające się życzliwie do żołnierza, który w tym dniu przeszedł najcięższy egzamin.

Dojrzałem na twarzy gen. Bortnowskiego błysk uśmiechu, jaki prowokuje tylko zadowolenie z wykonania dobrej roboty.

Umiłowany przez żołnierzy ten rasowy żołnierz miał swój piękny dzień.

Jutro defilada...

* * *

Po rozmokłych drogach, drożynach i koleinach, po szosie i po przez pola idą żołnierzyska nasze uznojone. Ileż to kilometrów przeciętnie taki żołnierz odbywa podczas manewrów.

Gdym zagadnął na ten temat jednego z wojskowych, to twierdził z całą dokładnością, że jego oddział przeszedł conajmniej 250 kilometrów.

— A co kosztować mogą takie manewry?

— Napewno grube setki tysięcy. Bliżej milionów, niż tysięcy.

— A ileż by nas kosztowała niewola i wieczny niepokój, przy słabej sile zbrojnej?...

Manewry, a słuszniej — jak terminologia wojskowa ustala — ćwiczenia wojskowe, są kosztownym egzaminem podczas pokoju, ażeby nie przyszło zbyt drogo zapłacić podczas wojny.

— Panie, — zwraca się do mnie jakiś nieznajomy kmiotek, — pan jest z prasy?

— A jakże!

— Co wy tam piszeta o tych cherlawych rocznikach, kiedy ja widział, że to chłopy niby smoki.

— Widzi pan, chodzi o to, ażeby tych smoków była jeszcze większa siła. Nam potrzebna jest nie jedna armia, lecz kilka armij.

— Sprawiedliwie pan mówi, ale i z takim chłopem pokażemy kły. To, panie, smoki. — zaakcentował jeszcze raz dobitnie, podsuwając mi pod nos tabakierkę, — jakby chciał mnie jeszcze więcej skaptować na rzecz swej opinii.

Kichnąłem.

— Na zdrowie, panoczku.

— Na zdrowie naszych armij.

— Ale i ten nasz Pan Rydz-Śmigły Marszałek tęgi musić jest generał — usiłuje starowina podtrzymać rozmowę. — W Bydgoszczy będzie piękna defilada, — co pan myśli?

— Napewno, bo to, panie, będzie nie tylko defilada żołnierza przed Wodzem, ale i hołd narodu przed swym żołnierzem.

* * *

„...okazało się, iż piechota ożywiona duchem zaczepnym, wsparta należycie artylerią i środkami przeciwpancernymi, potrafiła nie tylko skutecznie przeciwstawić się groźnej broni pancerno-motorowej, lecz i występować przeciw niej zaczepnie.

Stara prawda, że piechota jest królową broni, znalazła jeszcze raz swoje potwierdzenie w przebiegu ćwiczeń".

Tak brzmiał komunikat prasowy Głównej Kwatery...

ZDZISŁAW KARR-JAWORSKI.

W sercu puszty

Na marginesie pobytu księcia Windsoru na Węgrzech

Jeszcze tak niedawno błądziłem tymi samymi śladami, o których dzisiaj wspomina prasa ogólnoeuropejska.

Hortobagy...

Wczoraj pisałem o pobycie księcia Windsoru i jego małżonki na Węgrzech, o ich polowaniach i wywczasach, dziś chcę poświęcić słów kilka o samej puszcie, którą kto raz zobaczył, zapomnieć o niej nie jest w stanie. Pisałem również swego czasu o książce Herzoga — „Poganie". — W książce tej autor zamknął czar węgierskiego stepu z takim artyzmem i odczuciem, że każdy, kto ją czyta, musi ulec urokowi — choćby jedynie w wyobraźni namalował sobie bezmiar madziarskiej przestrzeni, zlewającej się z błękitem nieba.

Typy kobiet z Hortobagy.

W sercu puszty istnieje po dziś dzień stara oberża, pamiętająca szereg pokoleń. Grube mury upodabniają ją raczej do jakiejś obronnej twierdzy.

Na ścianach wisi przeszłość tego ludu, który przed tysiącem lat wtargnął tutaj i ostał się po dziś dzień zachowując tradycję i stroje.

Kultura posunęła się naprzód potężnym krokiem. Ludzie puszty wiedzą o samolotach, samochodach, radiu, o najnowszych sposobach walki z wrogiem, ale wiedzą równie dobrze, że najpiękniejszą z cnót rycerskich, jest poszanowanie tradycji przodków. Tradycji tej strzegą zazdrośnie, kochają się w niej i przekazują ją nadal z pokolenia w pokolenie.

Przy oberży krzyżują się drogi puszty. Strudzony turysta, strzelec czy wreszcie podróżujący od chutoru do chutoru „matyos", „gulyas" czy csikos" — znajdują tu chłód przed słońcem i ciepło przed mrozem, a za niewielką opłatą mogą ugasić pragnienie, lub zaspokoić głód.

W oberży tej spędziłem zaledwie kilka godzin, pozostała mi jednak w pamięci, jak gdybym wczoraj ją oglądał.

Zdawało mi się, że tutaj właśnie, a nie gdzie indziej stały namioty „pani puszty", tu w sercu stepu rozegrał się dramat Arpadów i tu zgasła miłość niedoszłego mnicha, którego pokonała miłość inna, miłość chrystianizmu idącego niczym niezwalczoną siłą po przez te ziemie krwawiące w wiecznym boju i nieustannych zapasach rycerzy.

Wśród wielkich przestrzeni napotykaliśmy wtedy kurne chaty t. zw. „tanya". W nich w czasie wiosny, lata i jesieni mieszkają właściciele terenów, na których wypasają tabuny koni czy bydła. Zimą „tanya" pustoszeje. Życie dokoła zagrody-namiotu zamiera do chwili, aż step zazieleni się znowu świeżą trawą i różnobarwnym wczesnym kwieciem.

Pochód cywilizacji pożera pusztę systematycznie. Na miejscu, gdzie jeszcze kilka lat temu trawy tylko szumiały, dziś widnieją zorane pola.

Gdzie kiedyś tylko ścieżki prowadziły przez step, dziś coraz częściej idą bite drogi. Puszta jest jednak uparta, jak jej legendarna pogańska „Pani". Po roku, dwóch, trawa zagłusza zasiew. Trzeba z nią walczyć jak ze szkodnikiem, a ziemię od nowa ujarzmiać pługiem i skuć korzeniami kukurydzy.

Puszta owiana tysiącem legend, żyje i żyć będzie wiecznie. Wystarczy, aby przez kilka lat zaniedbano tutaj uprawy rolnej, a znowu na opanowanych przestrzeniach wystrzeli ku niebu trawa, w której koń i jeździec śmiało przed wrogiem mogą szukać schronienia.

Hortobagy!..

Bugac!...

Są to nazwy tak drogie sercu każdego Węgra, jak drogimi dla Polaka są nasze rubieże, gdzie pomniki historii stawiali kurhanami nasi rycerze.

Dziś po stepach Węgier, uganiają się reporterzy za książęcą parą Windsoru. Warkot samochodów, wrzawa myśliwska i świst batów — mąci ciszę puszty, ale nocą — gdy tylko księżyc i ziemia prowadzą z sobą rozhowory, puszta opowiada po raz tysięczny legendę rycerzy Arpada, kołysząc strudzonego turystę do snu żałosną melodią szumiących traw.

Przyjazd księcia Windsorn z małżonką na Puszłę.

NA EKRANIE TYGODNIA

Manewry się skończyły. Zaczynają się teraz refleksje i wspominki. Na innym miejscu piszę o samych manewrach. W tej rubryce dotknę tematu, który wciąż jest aktualny w związku z zainstalowaniem przyszłej siedziby województwa pomorskiego. Oczywiście że dla Torunia temat ten byłby przestarzały, gdyby nie to że chytre bydgoszczaki obwołały Marszałka Śmigłego Rydza honorowym obywatelem miasta Bydgoszczy. Chodzi więc teraz o to, ażeby raz na zawsze waśniom domowym skręcić łeb.

W jaki sposób? Dał nam przykład Bonaparte, jak zwyciężać mamy. Urządźmy po prostu cywilne manewry. Niech staną do rozgrywki czerwoni z Bydgoszczy i niebiescy z Torunia.

Czerwonych poprowadzi p. prezydent Barciszewski Leon, niebieskich zaś p. prezydent Raszeja Leon. Będą to manewry dwóch Leonów. Na rozjemcę poprośmy kogoś z wojskowych, np. inspektora armii p. generała Bortnowskiego. Strzeż Boże p. generała Thommee. Wiadom dlaczego. P. generał Thommee jest dla Torunia generałem in partibus infidelium. Sympatyzuje z czerwonymi, gdyż w Toruniu nie ma takich warunków dla sportu wioślarskiego.

Inna rzecz p. generał Bortnowski. Poprowadził manewry wojskowe z wynikiem więcej niż celującym, azaliżby tedy cywilom nie dał rady? Rzucam myśi i przerzucam się jednocześnie na inny temat.

Robię skok o tyczce z piórem w zębach aż do włochatego kraju. Mussolini będzie udzielał pożyczek na małżeństwo. Nie wiadomo tylko pod jaki zastaw. Aha, pod zastaw przyszłych dzieci. A co będzie z małżeństwami bezdzietnymi?

Reforma ta jednak ma i dobrą stronę. Automatycznie znikną łowcy posagów, przecieg dostanie taki kandydat na rogacza pożyczkę bezprocentową.

Genialny ten Mussolini. Ja tylko czekam tej chwili, jak drugi dyktator, kanclerz Hitler — z niemiecką pedanterią, stworzy u siebie coś w rodzaju Ministerstwa Wyznań Małżeńskich i Oświadczyn Narzeczeńskich, a wszystkie biura pośrednictwa małżeństw zglajchszaltuje i upaństwowi.

Kanclerz Hitler przysposabia już nawet teren, urabia nastroje, gdyż rzucił dewizę: „Mężczyźni nie byliby szczęśliwi bez kobiet.“ Ja myślę! A czy pan kanclerz da gwarancję, że z kobietami mężczyźni będą szcześliwsi? Co może o małżeństwie mówić człowiek bezżenny? Czy Hitlera boli głowa o to, gdy żona zacznie mu suszyć głowę, że nie może już więcej pokazać się w tej samej sukni, choć ja na sobie miała zaledwie cztery razy?

Kanclerz Hitler jest nieludzkim wodzem. Rzuca na pastwę kobiet miliony niewinnych mężczyzn, a sam jako kawalerski pojedynak, stoi na uboczu i przygląda się wojnom domowym w ogniskach domowych. Kanclerzu, proszę pamiętać, że dobry wódz prowadzi pierwszy wojska w ogień bitewny. Jeśli mężczyźni nie są szczęśliwi bez kobiet to Fuehrer nie żonaty musi mieć naprawdę smutne życie. Czy tak?

Ot, taki Il Duce — ten mi się podoba. Daje pierwszy przykład. Obstawił się dziećmi po wszystkich kątach swego pałacu. Synowie jego w międzynarodowych konkursach lotniczych zdobywają pierwsze nagrody.

Ten ma pociechę z dzieci i dzieci mają pociechę z ojca. Takiemu daję wiarę, gdy mówi, że bez kobiety marny świat. Do zagadnienia podchodzi praktycznie, choćby z ową wyżej wspomnianą pożyczką małżeńską i to nie na żaden weksel, i do tego bez żyrantów.

Bo Mussolini wie, jako dobry psycholog, że żona na weksel przechodziłaby jak weksel z rąk do rąk, a potem zaprotestowana wróciłaby do męża i pytanie czyby mąż chciał ją wykupić. Cała reforma byłaby na nic.

Swej reformy Mussolini zbiera już dodatnie rezultaty. Zawarto więcej małżeństw, urodziło się więcej potomków, jeno liczba zgonów wzrosła. Tak opiewają włoskie statystyki. I ten jeden ostatni szczegół jest dla dyktatora Włoch niejasny. A ja wiem dlaczego więcej zgonów? Ot dlatego, że przy rozdziale kredytów państwowych o nieboszczykach zapomniano.

Entuzjaści ustroju totalnego powiadają, że tylko w powyższym ustroju można się rozwijać pod każdym względem. Śmiem zauważyć również, że tam jest dobrze gdzie nas nie ma.

Ani bowiem Hitler, ani Mussolini nie są widać takimi bożyszczami kraju, skoro, gdy przejeżdżają przez ulice swych miast, kordony panów w melonikach i bataliony szturmowców robią nastrój. A np. w socjalistycznej Szwecji król chodzi jako starszy pan na korty tenisowe i sam robi po cukierniach drobne zakupy.

B. król angielski, zanim go usidlała B. Simpson, będąc następcą tronu z for tancerkami bawił się na dancingach.

Marszałek Śmigły Rydz dopuścił w Biskupinie dziennikarzy i fotoreporterów do siebie na odległość kija i nikt się nawet nie spytał o przepustki. A taki Stalin, gdy śpi, to nawet u łóżka stoją cekaemy.

Tak to sie muszą asekurować przed miłością ludu, tego ludu bożyszcza w krajach rządzonych po dyktatorsku. Ale mam inne zmartwienie.

W polityce zagranicznej dziwny stan burzy przed ciszą. Wzmacnia się oś Rzym — Berlin i oś Londyn — Paryż. Hitler w oczekiwaniu na przyjazd Mussoliniego śpiewa triumfalne na cały świat: „Umówiłem się z nim na dziewiątą“...

Dzieje się to wszystko w imię gwarancji pokoju. Mimo jednak takich gwarancji, mimo takich mocnych osi pokojowych, wóz prawdziwej wojny toczy się i zbliża ku nam wszystkim z nieubłaganą i okrutną szybkością, tak straszną, że po raz pierwszy w swym życiu Liga Narodów, ta rozgadana zwykle mównica świata, zaniemówiła. I ta małomówność jest bardzo wymowna.

Ale nie strachajmy się. Ostatnie manewry pokazały nam żołnierzy, a nie Abisyńczyków. Kto ma dobrą armię, ten ma dobry pokój.

A propos — czyś już dał na FON?

L. S.

Generał estoński zachwyca się armią polską

Wrażenie gościa zagranicznego z tegorocznych manewrów

Po powrocie do kraju szef sztabu generalnego armii estońskiej gen. Reek, mówiąc dziennikarzom o wrażeniach, jakie wyniósł z wielkich manewrów armii polskiej oświadczył, iż były one pod wszystkimi względami udane. Armia polska pokazała się z najlepszej strony pod względem **DYCYPLINY i WYTRWAŁOŚCI.**

Mimo ciężkich trudów, powiększonych niepogodą, sprawność oddziałów, biorących w manewrach, **NIE POZOSTAWIAŁA NIC DO ŻYCZENIA.**

Na wielkiej defiladzie w Bydgoszczy można było przekonać się o **WIELKICH POSTĘPACH ARMII POLSKIEJ,** która jest wyposażona w najlepszy nowoczesny sprzęt wojenny. Na specjalne podkreślenie zasługuje fakt **GŁĘBOKIEGO PRZYWIĄZANIA DO MARSZAŁKA ŚMIGŁEGO - RYDZA,** którego wszędzie ludność witała spontanicznymi owacjami.

Generał Reek zwrócił specjalną uwagę na **SERDECZNY STOSUNEK NARODU POLSKIEGO DO ŻOŁNIERZA.**

Szef sztabu estońskiego podkreślił serdeczne i przyjazne przyjęcie ze strony Marszałka Śmigłego-Rydza i szefa sztabu głównego armii polskiej gen. Stachiewicza.

Kończąc swoją rozmowę z dziennikarzami, gen. Reek oświadczył, iż **GDYNIA** wywarła na nim wielkie **NIEZATARTE WRAŻENIE.**

Imperium brytyjskie a wojna chińsko-japońska

Wygłoszona na Zgromadzeniu przez przedstawiciela Australii p. Bruce mowa jest charakterystyczna dla stanowiska Imperium angielskiego w sprawie zatargu chińsko-japońskiego.

P. Bruce wskazał bowiem na to, że wyniki pracy Ligi Narodów w ciągu ostatnich lat wykazały ponad wszelką wątpliwość niemożność zrealizowania w pełni zasad paktu przez akcję Ligi, do której największe państwa nie należą. Omawiając następnie poszczególne przepisy artykułów, na które powołały się Chiny, p. Bruce w końcu wysunął propozycję, by Rada Ligi Narodów zorganizowała konferencję mocarstw zainteresowanych położeniem na Dalekim Wschodzie bez względu na to, czy są członkami Ligi Narodów, czy też nie. Konferencja ta miałaby na celu skomunikowanie się z państwami będącymi w sporze i znalezienie podstaw układu, któryby zlikwidował konflikt, lub też postanowienia takich kroków, któreby w obecnej sytuacji były możliwe do wykonania. (ATE).

Nigdy

Mam przyjaciela, którego hasłem życiowym jest „nigdy“. On nigdy... nie choruje, nigdy się nie ożeni, w ogóle ciągle ma „nigdy“ na ustach.

Rzeczywiście, jak długo go znam, nigdy nie chorował, ale kiedy przed miesiącem prosiłem go na moje imieniny, dziwnie się tłumaczył, że nie będzie mógł przyjść, aż wreszcie ze wstydem przyznał się, bo on przecież „nigdy“ nie choruje — że ma grypę...

Kiedym przed tygodniem otwierał ranną pocztę, myślałem, że zamienię się w słup soli... Mój przyjaciel, który oburzał się na wspomnienie żeniaczki — bo on „nigdy“ nie zgodziłby się na utratę swojej swobody kawalerskiej, przysłał mi zaproszenie na... ślub. Nie wierzyłem własnym oczom i tegoż dnia odwiedziłem go.

— Więc naprawdę żenisz się, ty, który mówiłeś, że nigdy...

— Tak, ale dziś jestem innego zdania, bo nigdy...

Znów jakieś „nigdy“?

— Tak, bo nigdy nie przypuszczałem, że mnie stać będzie na to.

— A teraz...

— Widzisz.... nie chciałem nigdy grać na loterii, bo uważałem, że nikt nigdy nie wygrywa, ale kiedy dokoła moi znajomi zaczęli wygrywać, kupiłem i ja los.

— I?...

— I wygrałem taką sumę, która mi pozwoli mieć dom rodzinny.

— Więc twoja teoria „nigdy“ zupełnie zbankrutowała!

— Ależ, przeciwnie, potwierdza się: nie wolno nigdy mówić nigdy, a zwłaszcza nie wolno nigdy mówić, że się nigdy nie wygra na loterii, bo każdy zawsze może wygrać, ale po to, żeby wygrać, musi grać!

Tylko do dnia 3 października

można zwiedzać osadę bagienną w Biskupinie

Biskupin. W dniu 2 października prace wykopaliskowe w Biskupinie zostaną w roku bieżącym zakończone. Wobec tego wykopaliska można zwiedzać tylko do dnia 3 października włącznie.

Nowy horyzont dla radiosłuchaczy

Kiedy jeszcze niedawno przeciętny słuchacz radia nie mógł sobie pozwolić na kupno superheterodyny z powodu zbyt wysokiej ceny, dzisiaj marzenia o takim odbiorniku są łatwe do urzeczywistnienia. Dzięki wysiłkowi laboratorium krajowej fabryki Telefunken, wyprodukowano superheterodyny po cenie zwykłych radioodbiorników.

Oto super Fenomen, prawdziwy fenomen techniki i ceny, zbudowany na solidnym chassis, będącym fundamentem każdego dobrego odbiornika. Właśnie chassis pozwala na planowe rozmieszczenie całego zespołu precyzyjnie działających wyposażeń technicznych, zapewniając nienaganne działanie odbiornika na długie lata.

Jeśli chodzi o ton, to ten stał się już przysłowiowym dobrym tonem Telefunkena, gdyż został uzyskany dzięki precyzyjnemu opracowaniu głośnika z szeroko wstęgową membramą, specjalnej skrzynce akustycznej i szeregowi innych udoskonalej co wszystko razem daje gwarancję dobrego i czystego odbioru. Na wyróżnienie zasługuje również wielka selektywność, uzyskana nie przez powiększenie obwodów, lecz przez zastosowanie specjalnych wysokowartościowych obwodów z cewkami o żelaznych rdzeniach, gdyż tą drogą została zapewniona maksymalna selektywność przy dobrym tonie. To właśnie trzeba osądzić samemu i to przez posłuchanie, obejrzenie i porównanie.

Sygnały mody jesiennej

Ciepłe dni wrześniowe dają nam wciąż jeszcze złudzenie lata. Donaszamy letnie komplety, zadarte do góry marynarskie kapelusiki i karmelkowych kolorów kostiumiki — ale czas robi swoje: wyjątkowo długie lato tegoroczne mocno sfatygowało nasze stroje, tak, że zdążyły nam się one porządnie znudzić i pragniemy czegoś nowego.

Krótkie, szerokie spódnice, mocno wcięte w talii staniki, naturalna linia rękawów i ramion — oto zasadnicza linia nowej mody. Zarówno suknie, jak i okrycia mają szerokie wstawienia, najczęściej poprzeczne z płaskiego futra, aksamitu, lub koronki (oczywiście wełnianej, o innej bowiem nie ma mowy). Dużo będzie sukien pozbawionych pasków, zastąpi je naturalne wcięcie. Mocno wcięta princesse z króciutkim bolerkiem oto klasyczny styl modnej sukni.

Z ogólnego zgodnego chóru, zapowiadającego jednokolorowość, wyłamuje się jeden tylko Chanel. Jego kostiumy są dwu i często nawet trzykolorowe, bluzka w jednym odcieniu, spódnica w drugim, a żakiet w trzecim. Zdecydowana postawa Chanela wywołała wielką konsternację wśród prawodawców mody. Kto wie, czy wpływ Chanela nie okaże się, jeśli nie decydującym, to w każdym razie nie bez znaczenia. Paniom, które mają kłopoty pieniężne, możemy polecić, żeby swoje zeszłoroczne tualety tak przeinaczyły, by sprawiały wrażenie nowych. Zeszłoroczna bluzka po usunięciu z niej rękawów przekształci się w kamizelkę lub bolerko; stara narzutka, obszyta białą, lub ciemną błyszczącą wypustką i zapięta na jeden guzik, będzie wyglądała, jak nowa. O tym, że metryką tualety jest jej długość, samo się przez się rozumie. W tym wypadku muszą iść w ruch nożyce. Nie żałować i ciąć! Do rzeczy długich nie prędko wrócimy. Smutne to dla większości pań, ale nie ma na to żadnej rady. Szczupłe panie o ładnych nogach niech się cieszą, a inne niech się pocieszają tym, że krótka suknia odmładza, nie krępuje ruchów, pozwala na większą fantazję w kroju spódniczki, jest szykowniejsza i praktyczniejsza. Zresztą pani o bardzo brzydkich nogach i tak będzie ostrożna i nie włoży krótkiej sukni.

Lucien Lelong proponuje nam na okres demi-sezonu niesłychanie skomplikowane kreacje, na które składają się: kolorowa sukienka, króciutka i wąziutka, na to ciemna, jednokolor. spódnica kloszowa, z przodu rozcięta i podbita tym samym materiałem z którego zrobiona jest sukienka, na to wszystko fantazyjny płaszczyk lub peleryna w kolorze ciemnej wierzchniej spódnicy, podbita tak jak spódnica kolorowym materiałem. Szczególnie wyróżniają się t. zw. „małe wieczorowe" suknie Lucien Lelong'a. Jest to, kto wie czy nie najważniejszy rodzaj tualety.

Bardzo strojne tualety, zdaje się, że na długo wyszły z użycia, tak więc suknia półwieczorowa dowcipnie rozwiązuje kwestię, nie dając odczuć obniżenia stopy życiowej i jednocześnie idąc na rękę próżności. Nie jest to rzeczą łatwą: uczynić tak, żeby i wilk był syty i owca cała. Lucien Lelong po mistrzowsku wyszedł z tej kabały. Jego „małe wieczorowe" suknie wykonane są najczęściej z aksamitu, są krótkie, lekko kloszowe i mają krój męskich fraków. Czasami frak jest jednego koloru, a spódniczka innego, można mieć dwa fraki do jednej spódniczki.

Piękne modele na jesienne dni

Dbamy o linię

Koniec okresu wakacyjnego i urlopowego niesie zawsze ze sobą dla pań domu wiele różnego rodzaju kłopotów. Bo to niejedno się zniszczyło, chociaż liczyło się, że powinno przetrwać jesień, opłaty szkolne, zapasy zimowe, a przytem i wieczna troska o swą powierzchowność.

Teraźniejszy krój sukien nie uwzględnia absolutnie kobiet mniej zgrabnych, bardzo ważną więc kwestią staje się sprawa gorsetu.

Krawcowa z powodzeniem pracować może jedynie, mając przygotowany teren ręką dobrej gorseciarki.

Zresztą dzisiejsze gorsety doprawdy w niczym nie przypominają tych dawnych, podobnych raczej do narzędzi tortur.

Skrojony ze znajomością anatomii, pozbawiony brykli, nie wywołuje już po zdjęciu westchnienia ulgi, chyba że dzień był bardzo upalny, a gorset zrobiony ze zbyt ciężkiego materiału. Pod tym względem też jesteśmy szczęśliwsze niż nasze prababki, bo na każdą porę roku możemy wybrać inny stosowny materiał, zaczynając od przejrzystych siatek, a kończąc na ciężkich adamaszkach. Panie, które pragną pogodzić przeciętną temperaturę z przeciętną zawartością kieszeni, wybierają naturalnie gatunki pośrednie. Popularne w ostatnich latach gorsety ze wstawianemi pasami gumy, nie są już faworyzowane, gdyż w praktycznym użyciu okazały się trudniejsze do prania i szybciej się defasonują, szczególnie na tęższych figurach, powodując niejednokrotnie nieestetyczne fałdy, widoczne przez suknię.

Również coraz bardziej do przeszłości należą zapięcia gorsetów na guziki, oraz biustonosze t. zw. miseczkowe.

A kiedy już mowa o biustonoszach, to jeszcze kilka słów w tej sprawie. Jak ogólnie wiadomo, „marmurowe" biusty rezydują spokojnie w muzeach, te zaś, które widujemy w życiu codziennym odznaczają się pewną zbytnią ruchliwością. Dlatego też widuje się w salach gimnastycznych młode panienki, które niechętnie biegają czy skaczą, wiedząc, że wywołują trochę komiczny, a trochę przykry efekt.

A jakże łatwo zaradzić temu: taniutki i jak najmniej krępujący biustonosz. Możnaby tu przytoczyć zarzut, że jakiekolwiek krępowanie ciała podczas gimnastyki działa ujemnie, jednakże szkoda ta napewno jest całkowicie zrównoważona przez chętne i swobodne pokonywanie trudności każdego ćwiczenia. Naturalnie, tak samo wdzięczne zastosowanie biustonosz znajduje i przy uprawianiu innych sportów, jak tenis czy jazda konna; najmniej może wskazany byłby przy pływaniu, pozbawionemu gwałtownych ruchów, ale za to wchodzi tutaj w rachubę dbałość o estetyczny wygląd. Jednak wobec zakończonego już sezonu kąpielowego, sprawą tą zajmiemy się kiedyindziej.

Zofia Adamowa.

Nowe dziwactwo mody!

Pantofelki z koronki

Oddawna już skóra przestaje być tym jedynym materiałem, z którego fabrykuje się obuwie. Pantofelki z cienkiej skórki chevreau, z lakieru, z rozmaitych nawet rodzajów egzotycznych skór: węża, jaszczurki, krokodyla itd, przestały już być „sensacją". W ostatnich latach przyjęła się moda pantofelków wieczorowych z wszelkiego gatunku jedwabi, z mięsistego brokatu, z lśniącej lamy itp. dostosowanych do materiału, z którego uszyta jest toaleta.

Nie poprzestała jednak na tym kapryśna moda, pragnąca zadowolić jeszcze bardziej kapryśne panie. I oto — jak zapowiada Paryż — rzuci z nadejściem sezonu jesiennego 1937 r. na rynek obuwiowy specjalną znów nowość w postaci pantofelków z koronki! Koronka, zależnie od swego gatunku i trwałości, stosowana będzie do obuwia ulicznego i wieczorowego.

Do sukien t. zw. spacerowych czy popołudniowo-wizytowych nosić się będzie pantofelki z lakieru kombinowanego z mocną koronką wełnianą. Dla urozmaicenia pod czarną koronkę podkładać będzie można skórkę białą lub kolorową. W pantofelkach wieczorowych kombinować się będzie w sposób fantazyjny atłas czarny, biały lub kolorowy ze skórką żółtą i z koronką, a nawet z tiulem.

Zapasy na zimę

ŚLIWKI W OCCIE.

Przegotować ocet z cukrem, cynamonem i goździkami. Ilość zależna od smaku. Tym zalać pokłóte śliwki. Po paru godzinach ocet zlać znowu, przegotować i nim zalać znowu śliwki. Trzeci raz zlać (jeśli uważa się, że zamało słodkie, to dosypać cukru), przegotować i w gotujący ocet wrzucić śliwki, żeby się parę razy zagotowały i odstawić.

KORNISZONY.

Obetrzeć, dobrze nasolić na 12 godzin, z soli wyjąć, znowu obetrzeć, zalać octem letnim przegotowanym z korzeniami (bez cukru), za parę godzin ocet zlać, znów zgotować i znowu zalać, ale już octem gorętszym, a trzeci raz zalać już gorącym octem. Odstępy po jakieś 12 godzin (rano i wieczór).

KWASZENIE KAPUSTY SPOSOBEM WIEJSKIM.

Beczkę z kapustą należy przed kiszeniem kapusty doskonale przygotować, to zn. wyparzyć i wyszorować; beczka musi być nieuszkodzona, nie może ciec, ani też być zbutwiała. Najsmaczniejsza kapusta jest z beczki po winie, natomiast nie używać nigdy beczki, w której zaparzano ług, gdyż kapusta psuć się będzie.

Oczyszczone główki rozciąć na połowę, dla oszczędności można głęby pozostawić, ponacinać tylko drobno, poczem poszatkować. Uszatkowaną kapustę (10 kg) włożyć do cebra, solić (1 kg soli), 1/8 kminu i garść poszatkowanej cebuli, wymieszać dokładnie, poczem nakładać do beczki i ubijać pałką. Dno beczki wyścielić całymi listkami kapusty. Gdy są pod ręką kwaśne jabłka, włożyć można gdzieniegdzie; podnoszą one wybitnie smak kapusty Włożyć można także całe główki kapusty, które w zimie używa się na gołąbki.

Podczas ubijania kapusty pałką tworzy się wiele ropy, którą trzeba zczerpać i wylać. Gdy beczka jest już napełniona, przykryć z wierzchu listkami kapusty, przycisnąć denkiem i kamieniem, postawić w kuchennej temperaturze na dwa trzy tygodnie.

Od czasu do czasu kapustę trzeba odkryć, przebijać kijem otwory, pozostawić godzinę, aby gorycz wyparowała, po czym wlać osolonej wody i napowrót przycisnąć.

Po każdorazowym ujęciu kapusty obmyć krążki, przeprać płótno, którym kapusta jest przykryta, poobcierać beczkę z pleśni, gdyż inaczej nabiera ona złego smaku.

KAPUSTA PRZECHOWYWANA W GŁOWACH NA ZIMĘ.

Przechowywać najlepiej kapustę w głowach na strychu. Rozesłać na ziemi warstwę siana, poukładać kapustę tak, aby się głowy z sobą nie stykały, i przykryć z wierzchu workami. W ten sposób przechowuje się kapustę do końca marca. Kapusta przeznaczona na przechowanie, powinna być gładka, zbita i nieuszkodzona. Listki wierzchnie trochę poczernieją i uschną, a w środku będzie bieluchna i świeża.

Rady praktyczne

Uniwersalny środek do wywabiania plam na ubraniach męskich i ciemnych tkaninach: Miesza się w równych częściach oczyszczoną terpentynę, spirytus mydlany i benzynę. Jest to środek „uniwersalny" na wszystkie plamy nieznanego pochodzenia. Po oczyszczeniu tym płynem konieczne jest wymycie czyszczonych miejsc letnią wodą i usunięcie nadmiernej wilgoci za pomocą suchego ręcznika. Potem należy zaraz odprasować gorącym żelazkiem.

Pranie bielizny. Bielizna staje się lśniąco biała i pozbawiona plam, jeśli ukrajane wraz ze skórką plasterki cytryny wsypie się do wody w kotle albo gotuje się skorupy jaj w woreczku płóciennym, wpuszczonym do kotła. Zżółkłe części bielizny kładzie się do kwaśnego mleka. Przepoconą i bardzo brudną bieliznę moczy się w wodzie do której dolano nieco amoniaku, aby się stała w praniu zupełnie białą.

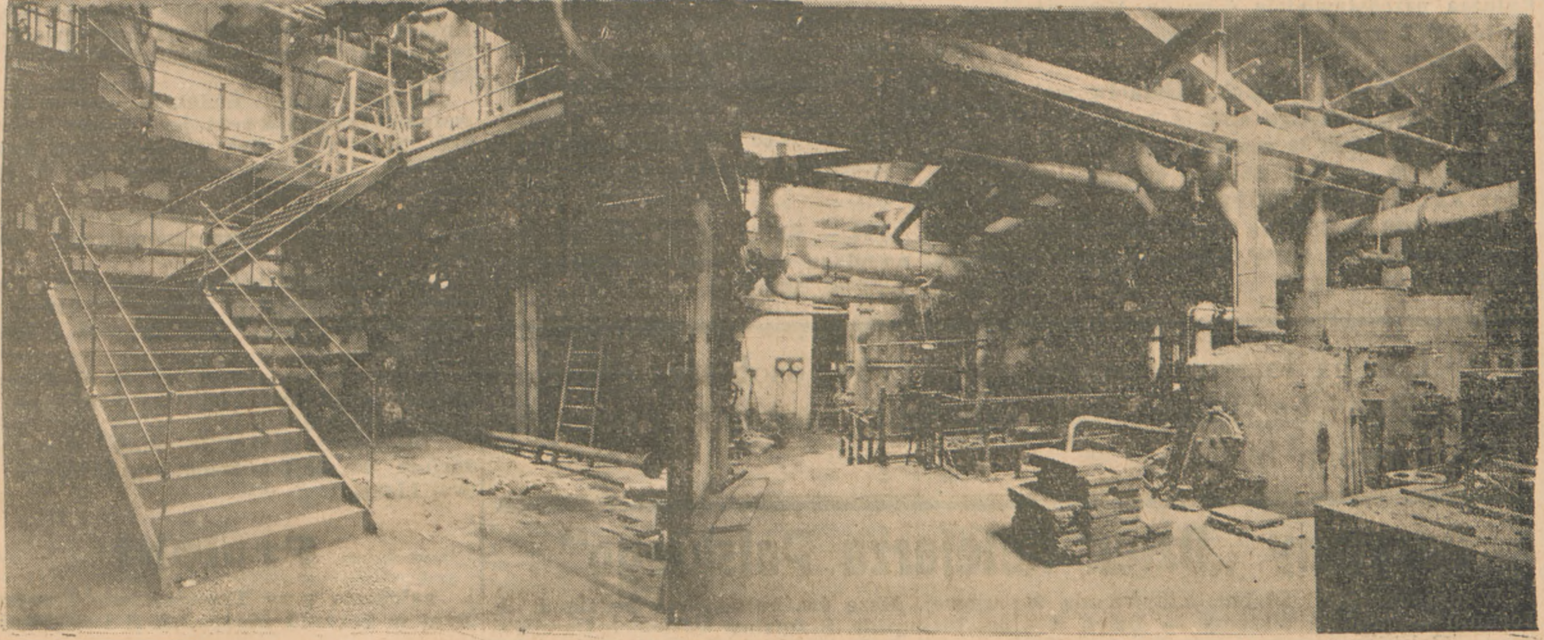
Śladem cukrowego buraka

Wielki warsztat pracy w Pelplinie — Przed nową kampanią 1937-38 — Kilka słów o rozwoju pelplińskiej cukrowni — Imponujące cyfry

Widok ogólny

Niebawem bo w r. 1938 pelplińska cukrownia obchodzić będzie 60-lecie swego istnienia. Gdy porównamy stan cukrowni w cyfrach z lat ubiegłych i dzisiaj, łatwo zauważymy olbrzymie różnice w jej rozwoju pod każdym względem. Złożyło się na to szereg przy czyn, o czym mowa poniżej. Jakżeż inaczej wyglądałoby życie Pelplina, gdyby z jego powierzchni zginęła nagle ta czynna komórka gospodarcza. Jakżeż inaczej przedstawiałby się wynik zbiorów w okolicznych większych i mniejszych własnościach rolnych.

Wyparki, w których wyparowywuje się wodę z soku buraczanego, na lewo schody prowadzące do wyparek.

Istotną wartością cukrowni w Pelplinie jest spowodowanie uprzemysłowienia okolicznych ziem dostarczających do przerobu swój cały kontyngent buraków.

Wielkie zasługi dla obecnego stanu rzeczy położył dyr. cukrowni p. **inż. Antoni Kaczmarek**, wybitny fachowiec, posiadający długoletnią praktykę na Górnym Śląsku, jako inżynier mechanik, a przede wszystkim znawca gospodarki cieplnej.

Rentowność fabryki wahała się długo, dopiero pod sprężystą ręką nowego naczelnego dyrektora, oderwano się od dna kryzysu, a przy zastosowaniu nowych metod, dyr. Kaczmarek uczynił z cukrowni dochodowy i wzorowy warsztat pracy.

Kiedy w roku 1932 przybył do Pelplina, zastał w fabryce przestarzałe urządzenia, które powodowały bardzo wysokie koszta produkcji. W tych warunkach egzystencja cukrowni możliwa była tylko przy ówczesnych wysokich cenach cukru. Przewidując kryzys w cukrownictwie, zmodernizował już w roku 1933 fabrykę od podstaw. Wszystkie stare maszyny, pompy itp., pędzone parą, zostały wyrzucone i zastąpione nowymi, z napędem elektrycznym. Zbudował przy fabryce centralę elektryczną z dwoma turboprądnicami po 1600 KM. Do napędu aparatów i maszyn roboczych zastosowano 121 silników elektrycznych. Już kampania roku 1933-34 wykazała, że zmiany te były celowe i konieczne. W tejże samej kampanii zaprowadzona została praca na 4 zmiany zamiast trzech, co dało możność zatrudnienia większej liczby robotników. Ilość bezrobotnych w Pelplinie spadła przez to bardzo wydatnie.

Wszystkie korzyści, jakie dzięki tym zarządzeniom fabryka mogła była osięgnąć, zostały jednak stracone wskutek kolosalnej obniżki ceny cukru.

Cukrownia Pelplin produkowała dotąd tylko cukier surowy, przeznaczony wyłącznie na eksport. Jednak stosunek przeliczeniowy cukru surowego na biały spadł w owym czasie do tak niskiego poziomu, że rentowność fabryki znalazła się znowu pod znakiem zapytania. Dyr. Kaczmarek musiał zdecydować się na zaniechanie produkcji cukru surowego i przejście na produkcję cukru białego.

Na skutek tej decyzji ustawione zostały w roku 1934 nowe wysokosprawne wirówki i cała aparatura została przebudowana na produkcję cukru białego. W związku z tym powstała konieczność zbudowania nowego magazynu cukru na pomieszczenie całej produkcji. W magazynie tym zmieści się 90.000 worków cukru. Cukier zaworkowany ustawiany jest w sztaplach wysokich na 35 worków. Układanie w sztaple odbywa się za pomocą dwóch kranów, które służą również do ładowania cukru do wagonów. Specjalna aparatura termo - elektryczna służy do wyrównywania różnic temperatury w gorących miesiącach letnich.

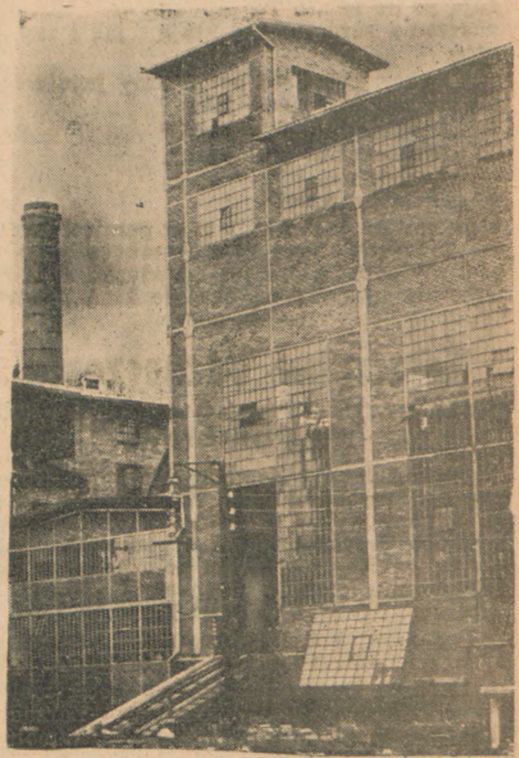

Własna nowoczesna elektrownia cukrowni.

Kampania roku 1934-35 była więc pierwszą, w której Cukrownia Pelplin produkowała cukier biały. Dzisiaj można powiedzieć, że przez lata kryzysu cukrownia przebrnęła szczęśliwie, a fabryka stanowi pierwszorzędne źródło dochodu dla okolicznych rolników.

Nędza wśród bezrobotnych Pelplina była podczas tegorocznego lata bardzo wielka, a pomoc materialna nie wystarczała. Aby dać bezrobotnym możność zarobku, dyr. Kaczmarek zdecydował się na poczynienie dalszych inwestycyj w postaci parkanu murowanego wokół całej cukrowni, długości około 900 metrów. Uległy przez to zmianie na lepsze warunki ruchu na kolejce fabrycznej i przy zwózce buraków furmankami, a cały plac fabryczny został nowo zabrukowany. Zbudowana została poza tym świetlica dla pracowników składnica fabrycznej straży pożarnej pomieszczenie dla urządzeń OPL i pokój dla uczniów rzemieślniczych. Przy pracach tych zatrudniono przez lato około 200 bezrobotnych.

Obecnie — jak rzekłem powyżej — zbliża się kampania 1937-38, która rozpocznie się 14 października. Przy pracach kampanijnych zatrudni cukrownia około 650 ludzi. Przerób buraków na cukier wyniesie około 630.000 q, co da około 100.000 worków cukru po 100 kg. Maszyny będą w ruchu bez przerwy dzień i noc. Buraki zwiezie w 48 procentach kolej państwowa, 16 proc. furmankami i 36 proc. własna kolejka fabryczna. Długość torów kolejki wynosi 38 km., tabor składa się z 190 wagonów i 5 lokomotyw. Przerób buraków na dobę wyniesie 13.000 q t. j około 130 wagonów. Podczas kampanii całe miasto odżyje wzrosną obroty.

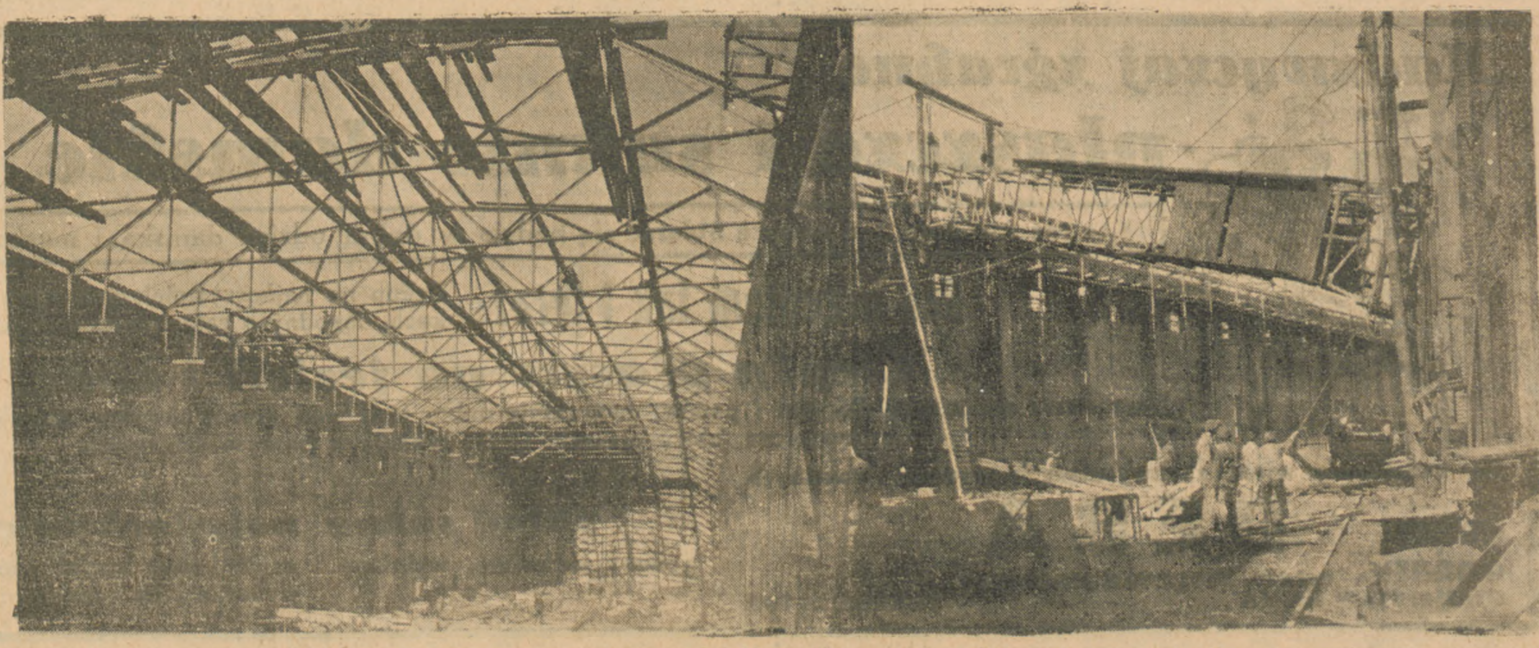

Fragment budynków cukrowni

Niestety szczęście to trwa za krótko, bo tylko około 7 — 8 tygodni. Ale zaraz po kampanii rozpoczynają się prace przygotowawcze do następnej. Cała aparatura i maszyny muszą być rozebrane, oczyszczone, wyremontowane i znowu zmontowane. W tym czasie wykonuje się zmiany i ulepszenia w urządzeniach i systemie fabrykacji na pod stawie doświadczeń, zebranych w kampanii ubiegłej. Tymczasem zaś rolnik obsiewa swe pola burakami, które czeka znany los. I tak wiecznie wkoło.

— — — — — — —

O pracach robotników w cukrowni napiszemy innym razem t. j. w okresie samej kampanii. W naszym następnym artykule, który ukaże się w drugiej połowie października, czytelnik będzie miał pełny obraz wędrówki buraka od chwili gdy go się zwozi z pola aż do jego ostatniej wędrówki w zmienionej postaci — cukru u konsumenta.

Budowa magazynu mogącego pomieścić 90. 000 worków, obok budowa mostu-taśmy.

Emil Jannings jako „Władca"

W roku bieżącym obchodzi świat artystyczny 50-lecie urodzin największego tragika doby obecnej Emila Janningsa.

Karierę swą rozpoczął jubilat w teatrze berlińskim. Talent jego sprawia, że angażują go do filmu. Tu pracując zdobywa odznaczenia zarówno w kraju jak i zagranicą.

Wszyscy zapewnie pamiętamy jego wspaniałe kreacje filmowe jak:

„Portier Hotelu Atlantic"
„Niepotrzebny Człowiek",
„Variete",
„Błękitny Anioł"

a na zawsze zostanie nam w pamięci ostatnie arcydzieło tego niezrównanego artysty p. t. „Władca" które już od wtorku dnia 28 września ujrzymy na ekranie kina „Świt".

Zaszczytne odznaczenie kolejarzy-członków K. P. W. na Pomorzu

Ostatni rozkaz Zarządu Głównego Kolejowego Przysposobienia Wojskowego podaje imienny wykaz członków organizacji Kolejowego Przysposobienia Wojskowego, którzy za wybitne zasługi na polu pracy w stowarzyszeniu zostali odznaczeni „Złotą" i „Srebrną Odznaką Zasługi K. P. W.".

Podajemy poniżej nazwiska odznaczonych członków z okręgu pomorskiego.

1) Złotą Odznakę Zasługi otrzymali: Jerzy Kłossowski, I. wiceprezes Zarządu okręgu pomorskiego, Franciszek Hoffmann prezes ogniska Bydgoszcz I.

2) Srebrną Odznakę Zasługi otrzymali: Walerian Kminikowski, członek Zarządu okręgu KPW., Franciszek Kowalkowski kierownik orkiestry KPW. Bydgoszcz, Sp. Leon Schalk, b. prezes ogniska Skarszewy, Józef Olszewski, instruktor wioślarski z ogniska Bydgoszcz I., Bronisław Przybylski, referent organizacyjny okręgu, Nikodem Nowak, zastępca referenta W. F. okręgu, Alfons Taczyński referent w. f. ogniska Grudziądz, Nikodem Klucz prezes ogniska Kartuzy, Józef Drozdowski członek Ogniska Toruń II., Wincenty Borzeszkowski, referent organizacyjny ogniska Gdynia, Franciszek Pozorski, członek Zarządu Okręgu, Walery Gołąbek sekretarz ogniska Bydgoszcz I., dr. Mieczysław Eysymont, kierownik obwodu kult. oświat. — Iłowo. dr. Stanisław Skalski, prezes ogniska Bydgoszcz III., Stanisław Stachowiak, prezes ogniska Pruszcz-Bagienica, Franciszek Szczerbowski, członek ogniska Bydgoszcz II.

Odznaczonym członkom Stowarzyszenia składamy serdeczne gratulacje z okazji ich zaszczytnego wyróżnienia, życząc im jaknajlepszych wyników w dalszej pracy dla państwa i kolejnictwa polskiego.

XIV. Tydzień LOPP - rozpoczęty

W dniu wczorajszym rozpoczął się w całej Polsce XIV Tydzień LOPP którego celem jest przegląd prac, mobilizacja sił i pomnożenie szeregów Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej.

W Toruniu „Tydzień" rozpoczął się objazdem czołówki propagandowej oraz rozsprzedażą nalepek propagandowych.

Na sobotę i niedzielę program „Tygodnia" przedstawia się następująco:

Sobota 25 września br.

godz. 15,00 — Dekoracja miasta;

godz. 16,20 Objazd czołówki propagandowo - reklamowej po mieście i przedm.

godz. 18,15 — Przemówienie z balkonu Ratusza przedstawiciela Obwodu Miejskiego LOPP i uroczyste rozpoczęcie 14 tygodnia LOPP.

godz. 18.20 — Capstrzyk oddziałów wojskowych PW. i drużyn opg.

Niedziela 26 września br.

godz. 9,30 — 13,00 Zbiórki uliczne na rzecz XIV Tygodnia LOPP.

godz. 10,30 — Zbiórka drużyn opg. PCK. oddz. wojskowych i PW. na placu św. Katarzyny o godz. 10.30;

godz. 11,00 — Msza św. w kościele Garnizonowym na intencję Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej przy udziale przedstawicieli władz, urzędów, pokrewnych organizacyj społecznych, drużyn OPG. PCK., i WF., oddziałów wojskowych i społeczeństwa;

godz. 12,15 — Przemarsz z orkiestrą kół LOPP, drużyn OPG, oddziałów wojskowych i PW. ulicami miasta. Pochód wyrusza z placu św. Katarzyny i przemaszerowywuje ulicami: św. Katarzyny, Król. Jadwigi, Szeroką, Rynkiem Staromiejskim, Różaną, Pl. Bankowym, Aleją 700-lecia, ul. Wały — gdzie przed schronem przeciwgazowym nastąpi rozwiązanie;

godz. 12,30 — 20 Objazd czołówki propagandowo - reklamowej po mieście i przedmieściach.

godz. 13,00 — 19,00 Zwiedzanie wystawy LOPP oraz schronu przeciwgazowego przy ul. Wały.

godz. 15,00 — Skoki na balonie Jumpingowym na placu obok schronu przeciwgazowego przy ul. Wały.

Doroczny „Dzień Kolejarza Polskiego"

W dniach 25 i 26 bm. odbywa się w Toruniu — jak już piszemy — „Dzień Kolejarza Polskiego", organizowany przez Kolejowe Przysposobienie Wojskowe. Dziś podajemy dokładny program rewii kolejarzy.

Dziś, w sobotę w godzinach od 8 do 12 i od godz. 14 do 18 odbędą się główne zawody sportowe na stadionie wojskow. przy szosie Bydgoskiej. Wieczorem o godz. 19-ej nastąpi złożenie wieńca u stóp pomnika Marszałka Józefa Piłsudskiego, po czym capstrzyk i o godz. 20 wieczór muzyki, pieśni i tańca w Teatrze Ziemi Pomorskiej.

W niedzielę o godz. 9-ej uroczyste nabożeństwo na placu obok gmachu dyrekcji kolejowej. Mszę św. celebrować będzie J. E. ks. biskup dr. Stanisław Wojciech Okoniewski. Po nabożeństwie przemówienia: prezesa zarządu głównego KPW. posła Starzaka ministra Komunikacji płk. Ulrycha i wręczenie odznak zasługi KPW. oraz defilada oddziałów i zawodników przed gmachem dyrekcji Po połuniu o godz. 14 — 18 na stadionie wojskowym finały zawodów sportowych, pokaz gimnastyczny i ułożenie przęsła z szyn. Wstęp na wszystkie imprezy dla publiczności bezpłatny.

Zarząd miasta Torunia w związku z „Dniem Kolejarza" prosi obywatelstwo o przystrojenie domów i okien chorągwiami.

Marlena Dietrich — Hrabina Władinow

będzie największym wydarzeniem sezonu w kinie „AS"

Właściwie film ten nie wymaga reklamy.

Podkreślić musimy jednak, że jest to jedno z największych arcydzieł filmowych, jakie dotąd ujrzały światło ekranów. Film ten już od tygodni pasjonuje miliony widzów w wszystkich metropoliach świata i przyjęty został według prasy zagranicznej z wielkim entuzjazmem.

W Polsce ukaże się „Hrabina Władinow" po raz pierwszy w Toruniu.

Niezwykle emocjonująca akcja tego zdumiewającego filmu rozgrywa się w Rosji przedwojennej i Rosji bolszewickiej.

W przepychu marmurowych pałaców, wśród splendoru i blasku dworu carskiego, wśród krwi i pożogi wojennej, huku dział i karabinów, w lasach i tajgach Sybiru, w środowisku plutokracji rosyjskiej i kapiących złotem mundurów, powstała wprost rewelacyjna kreacja Marleny Dietrich.

Marlena Dietrich jako dama dworu, jako chłopka i jako uciekinierka, ścigana, prześladowana i tropiona przez siepaczy bolszewickich, musi wywołać zachwyt u każdego. Ta rola, to jej największy triumf, który przysporzył jej dalsze miliony wielbicieli i wielbicielek.

Już w następnym naszym programie Toruń spotka się na prapremierze „Hrabiny Władinow" w kinie „As" które słynie z najlepszych filmów.

Klasa dykcji i deklamacji przy Konserwatorium Muzycznym w Toruniu

Dyrekcja Konserwatorium Muzycznego podaje do wiadomości, iż z dniem 1 października br. zamierza otworzyć klasę dykcji i deklamacji. — Zapisy przyjmuje oraz wszelkich informacyj udziela kancelaria Konserwatorium Muzycznego codziennie w godzinach urzędowych.

Inicjatorem kursu jest znany reżyser Antoni Piekarski. Ciekawe jego uwagi dotyczące tej sprawy podajemy poniżej w całości.

Ze swej strony Redakcja uważa, iż powstanie takiego kursu jest rzeczą niezwykle doniosłą — zbyt wiele bowiem jeszcze spotyka się w mowie naszej obcych naleciałości i akcentów.

Tego rodzaju pozostałości z okresu niewoli winniśmy jaknajenergiczniej zwalczać.

Niemniej ważną rolę kursy takie odegrają, jeśli chodzi o szkolenie przyszłych adeptów teatralnych jak również i kształcenie głosu.

Śpiewacy nasi nieraz o pięknych nawet głosach zbyt często niestety odznaczają się fatalną dykcją.

Dlatego życzymy Dyrekcji Konserwatorium jak najprędszego uruchomienia nowej klasy.

Projekt

założenia przy Towarzystwie Muzycznym w Toruniu klasy dykcji i deklamacji.

Z chwilą powiększenia województwa pomorskiego, Toruń, jako stolica Pomorza, z racji swego stanowiska kulturalnego posiada cały szereg instytucyj związanych programowo z budowaniem kultury narodowej na Pomorzu. Towarzystwo Muzyczne miałoby największe możliwości, aby w ramach swej uczelni otworzyć klasę dykcji i deklamacji, idąc wzorem Warszawy, Lwowa Krakowa, gdzie przy podobnej instytucji istnieją tego rodzaju kursy, mające na celu szerzenie kultury języka polskiego w słowie i pieśni.

W myśl maksymy — Polaku szanuj mowę ojczystą — należałoby uprzystępnić tego rodzaju wykłady, które w formie praktycznej pozwoliłyby adwokatom prelegentom, mówcom, młodzieży oraz miłośnikom sztuki scenicznej uzupełnić swoje wiadomości oraz technikę operowania żywym słowem.

Na Pomorzu, jak i we wschodnich województwach Rzeczypospolitej tempo pracy nie pozwoliło wielu cennym jednostkom poświęcić trochę czasu na ten cel. Dzisiaj gdy warunki pracy w odrodzonej ojczyźnie dają nam możność zabierania głosu w sprawach społecznych (przy wszelkich rocznicach narodowych itp.), wszelkiego rodzaju przemówienia wymagają pięknej formy wypowiedzenia i logicznego akcentowania. Mowa polska nie może dojść do uszu słuchacza w formie zniekształconej.

Od doskonałego mówienia w mowie potocznej do poprawnego mówienia na forum publicznym jest droga bardzo uciążliwa. Ułatwienie sobie tej drogi jest obowiązkiem każdego obywatela, mającego do czynienia z tego rodzaju pracą społeczną i kulturalną.

(—) A. Piekarski.

Powiatowe święto rolnicze w Chełmży

Przypominamy, że jutro w niedzielę odbędzie się w Chełmży święto rolnicze powiatu toruńskiego połączone ze „Świętem Konia". W programie m. in. poświęcenie Pomorskiej Spółdzielni Rolniczej. pokazy przysposobienia rolniczego, gospodyń i owczarskiego. O godz. 17 korowód dożynkowy na boisku miejskim.

Nowi mistrzowie brzytwy i dratwy

Przed komisją egzaminacyjną toruńskiej izby rzemieślniczej zdali egzamin na mistrzów rzemiosła fryzjerskiego pp.: Jan Czerwiński z Grudziądza, Feliks Dejewski z Torunia, Kazimierz Thimm z Lubawy, Oskar Lemke z Nogatu i Franciszek Bulczyński z Grudziądza.

Ponadto przed inną komisją zdali egzamin na mistrzów rzemiosła szewskiego pp.: Edward Herder z Brodnicy, Jan Jasiński z Torunia i Stanisław Lipiński z Kowalewa.

Mają oni prawo używania tytułu mistrza i są uprawnieni do kształcenia i wychowania uczniów.

Giełdy

NOTOWANIA GIEŁDY WARSZAWSKIEJ z dnia 24 września 1937 r.

Dewizy

Belgia 89.15—89.33—88.97; Berlin 212.97—212.11; Gdańsk 100.20—99.80; Amsterdam 292.50—293.22—291.78; Kopenhaga 117.24—116.66; Londyn 26.19—26.26—26.12; Nowy Jork czeki 5.30 pięć ósmych — 5.28 jedna ósma; kabel 5.29 pięć ósmych — 5.30 siedem ósmych — 5.28 trzy ósme; Oslo 131.93—131.27; Paryż 18.12—18.32—17.92; Praga 18.44—18.49—18.39; Sztokholm 135.05—135.38—134.72; Zurych 121.60—121,90—121.30; Wiedeń 99.20—98.80; Mediolan 27.98—27.78; Helsinki 11.61—11.55; Montreal 5.30 i pół — 5.28; Tel Aviv 26.26—26.12.

Tendencja niejednolita.

Waluty

Belgi belgijskie 89.33—88.90; dolary amerykańskie 5.29 i pół — 5.27; kanadyjskie 5.29 i pół — 5.27; floreny holenderskie 293.22—291.50; franki francuskie 18.32—17.82; franki szwajcarskie 121.90—121.10; funty angielskie 26.26—26.10; guldeny gdańskie 100.20—99.80; korony czeskie 18.20—17.40; korony duńskie 117.24—116.40; korony norweskie 131.93—130.95; korony szwedzkie 135.38—134.40; liry włoskie 23.10—22.30; marki fińskie 11.61—11.20; marki niemieckie 124.00—120.00; szylingi austriackie 98.00—96.00; marki niemieckie srebrne 131.00—125.00; Tel Aviv 26.20—25.90.

Akcje.

Bank Polski 107.25—107.00—107.50; cukier 36.00; węgiel 26.25; Lilpop 53.75—54.00; Modrzejów 9.80; Ostrowiec 26.25.

Tendencja nieco mocniejsza.

Papiery

4 i pół proc. pożyczka wewnętrzna 55.50—55.40—55.88; 3 procentowa pożyczka inwestycyjna 1 emisja 67.50 serie 81.00 — 2 emisja 68.60 serie 81.75; 4 proc. pożyczka premiowa dolarowa 38.25; 4 proc. pożyczka konsolidacyjna 58.75—58.50 ost. drobne; 8 proc. ziemskie dol. kupon 37.90; 4 i pół proc. ziemskie seria piąta 55.75—55.38; 5 proc. Warszawy 1933 roku 62.50—62.63—62.25.

Tendencja dla pożyczek nieco mocniejsza, dla listów nieco słabsza.

Główne zawody sportowe Kolejowego Przysposobienia Wojsk. w ramach „Dnia Kolejarza Polskiego" w Toruniu

W dn. 25 i 26 bm. odbędą się w Toruniu na stadionie wojskowym główne zawody sportowe Kolejowego Przysposobienia Wojskowego. W zawodach biorą udział wszystkie Okręgi KPW.: Katowice, Kraków, Lwów, Warszawa, Wilno, Radom, Poznań i Pomorze.

Wśród startujących kolejarzy znajdą się czołowi sportowcy polscy, jak: Dunecki, wicemistrz Polski w biegu na 100 i 200 m., Żylewicz — Wilno, Chmiel — Katowice, Książkiewiczówna mistrzyni Polski na 100 i 200 m., Kałużowa i Orzełówna — Katowice.

W grach sportowych zobaczymy takie zespoły, jak: w konkurencji męskiej KPW. Poznań, KPW. Warszawa, w konkurencji żeńskiej KPW. Olsza — Kraków, KPW. Poznań, KPW. Toruń.

Zawody zapowiadają się bardzo ciekawie, powiedzieć można śmiało, że Toruń nie oglądał jeszcze takich zawodów lekkoatletycznych i w grach sportowych z udziałem tak wielkiej ilości zawodników.

Początek zawodów w sobotę, dnia 25 bm. o godz. 8-mej, po południu o godz. 14-tej. W niedzielę, dnia 26 bm. finały o godz. 14-tej. Ze względu na propagandę sportu wstęp na zawody bezpłatny.

Programy radiowe

Sobota, 25 września

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

6.15 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze". 6.18 Gimnastyka. 6,38—7.00 Muzyka (płyty). 7.00 Dziennik poranny. 7.10 Muzyka (płyty). 8.00 Audycja dla szkół. 8.10—11,15 Przerwa. 11,15 Audycja dla szkół. 11.40 E. Gehrman (płyty). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Dziennik południowy. 1215 Aktualna pogadanka rolnicza 12.25 Orkiestra mandolinistów „Sempre-Vivo" pod dyr. Zenona Szymborskiego (z Poznania). 15.45 Wiadomości gospodarcze. 16.00—16.30 Teatr Wyobraźni dla dzieci — „Baśń o tysiąconogim" słuchowisko według opowiadania Gustawa Meyrinka w opracowaniu Janusza Stępowskiego z ilustr. muz. Jana Maklakiewicza. 16.30 „Z naszych pieśni" — wyk. Ada Witkowska - Kamińska (mzsopr.). Przy fortepianie prof. L. Urstein. 16.50 Obrazki włoskie w wykonaniu Orkiestry pod dyr. Adama Hermana (z Krakowa). 17.50 W borach Cisny — pogadanka — wygłosi Tadeusz Nittman. 18.00 Nasz program. 18.10 Program na jutro. 18.15 Wiązanka melodii Roberta Stolza (płyty). 18.50 Pogadanka aktualna. 19.00 Muzyka ludowa w wykonaniu Orkiestry W. Krajkowskiego i chóru „Zjednoczone" pod dyr. A. Charuby (z Łodzi). 19.40 Pogadanka aktualna. 19.50 Wiadomości sportowe. 20.00 Audycja dla Polaków za granicą: „Polska jesień" — audycja słowno - muzyczna w opracowaniu Jadwigi Nadratowskiej. 20.45 Dziennik wieczorny. 20.55 Przegląd rolniczej prasy — inż. Irena Niewodniczańska (z Wilna). 21.05 Przedwojenne walce salonowe i piosenki w wykonaniu Janiny Godlewskiej (śpiew). 21.45 Nowości literackie — omówi Stanisław Adamczewski. 22.00 Muzyka taneczna w wykonaniu Małej Orkiestry P. R. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego z udziałem „Czwórki Radiowej". 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, Przegląd prasy i Komunikat meteorologiczny. 23.00—1.00 Patrz programy lokalne.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

11.40—11.57 Edward German: Suita cygańska (płyty z Warszawy). 12.15—12,25 Aktualna pogadanka rolnicza (z Warszawy). 13.00—14.00 Muzyka lekka w wykonaniu orkiestr i solistów (płyty). 15.00 Utwory salonowe (płyty). 15.40—15.45 Wiadomości z Pomorza. 18.00 Morze i Pomorze w literaturze pięknej. 18.10 Zakończenie audycji „Pomorze śpiewa". 18.45—18.50 Wiadomości sportowe z Pomorza. 23.00—23.30 Tańce i piosenki (płyty).

Niedziela, dnia 26 bm.

PROGRAM OGÓLNOPOLSKI

8.00 Sygnał czasu i pieśń „Serdeczna Matko". 8.03 Dziennik poranny. 8.15 Audycja dla wsi. 9.00 Dzień Kolejarza Polskiego — transmisja z Torunia. 11.00 Marsze i walce (płyty). 11.57 Sygnał czasu i hejnał z Krakowa. 12.03 Poranek symfoniczny w wykonaniu Orkiestry Wileńskiej. 13,00 Przegląd kulturalny. 13.10 Koncert rozrywkowy w wykonaniu Orkiestry Dętej Kolejowego Przysp. Wojsk. pod dyr. Zyg. Zakrzewskiego (z Torunia) W przerwie ok. godz. 14 „Ubezpieczenie" — skecz Kaz. Piekarczyka. 14,40 „Wszystkiego po trochu" — audycja dla dzieci. 15,00 Audycja dla wsi. 16,00 Pieśni kurpiowskie w opracowaniu Ignacego Puchały w wyk. chóru pod dyr. Władysławy Gorczyńskiej i kapeli Koła Młodzieży Ludowej z Olszewki (pow. Ostrołęka). 16,30 Współczesna muzyka francuska — płyty. 17,00 Powszechny Teatr Wyobraźni: „Podróżnik i miłość" komedia Paula Moranda, w przekładzie i opracowaniu Marii Serkowskiej (wznowienie). 17,38 Reportaż z życia. — 18,00 Podwieczorek przy mikrofonie. W przerwie ok. godz. 18,55 W stolicy nowej Portugalii — felieton. 20.00 Wręczenie 150 samolotów przez LOPP armii. 20,15 Kwartet Lenera i Oktet Squire'a — płyty. 20,40 Przegląd polityczny. 20,50 Dziennik wieczorny. 21,00 „Diabeł w zalotach — czyli podróż diabła na wesele" — Jana Nepomucena Kamińskiego, Wesoła audycja w oprac. Józefa Meyena, 21,40 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni P. R. 22,00 Recital skrzypcowy Marii Marco. 22,30 Pieśni w wykonaniu Edwarda Bendera — bas. Przy fort. prof. Ludwik Urstein. 22,55 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego i Komunikat meteorologiczny.

ROZGŁOŚNIA POMORSKA

8,35 Audycja dla wsi. 11,00 Koncert rozrywkowy — płyty. 13,00 Przegląd teatralny w opracowaniu Stanisława Riessa. 14.00 a) Rozwój gospodarczy miasta Wejherowa — pogadanka, w opr. Teodora Bolduana, b) płyty. 16.30 Po południu przy kawie — płyta za płytą. 20,00 „Pieśni i tańce kaszubskie" — w wyk. zespołu ludowego z Luzina (pow. morski) pod kier. Jana Konrada Kotłowskiego. 20,25 Gawęda warmińska w oprac. Kuby z Wartemborka. 20,35 Wiadomości sportowe z To-

Niedziela w toruńskim w radio

Niedzielę rozpoczynamy uroczystościami „Dnia Kolejarza Polskiego", które rozgłośnia pomorska transmituje z Torunia na fali ogólnopolskiej. Nabożeństwo poprzedzi reportaż Stanisława Milskiego. Defilada członków K. P. W. będzie ostatnim punktem programu.

Stanisław Ries w „Przeglądzie Teatralnym" o godz. 13 omówi bogate przeżycia ostatnich tygodni sceny pomorskiej.

Wejherowo i jego rozwój gospodarczy będą tematem pogadanki burmistrza Teodora Bolduana, o godz. 14.40.

O 20 zaś najważniejszy punkt programu muzycznego: Tadeusz Kowalski — (wiolonczela) gra utwory Mastiniego, Granadosa, Debussego i Korsakowa. Po tym recitalu o godz. 20,25 przemówi „Kuba z pod Wartemborka". Wieczorem o godz. 23 „Radiosłuchacz ma głos" w koncercie życzeń.

TABELA LOTERII

Z dnia 24 września

Ciągnienie I i II

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana Zł. 5.000 na Nr. 34396

Zł. 10.000 na nry: 105280 106986 134035 175247

Zł. 5.000 na nry: 34805 80335

Zł. 2.000 na nry: 4362 15313 15975 20025 33059 33898 42708 44007 58908 65878 68215 72223 79728 89732 92646 99379 105690 169041 177332 184168 188600 192212

Zł. 1.000 na nry: 5556 15015 19120 22042 21501 22144 27976 30334 30625 38528 44264 46273 50682 55937 58990 64864 73780 75477 81237 82489 83172 88255 88914 91247 98857 99536 109288 110032 121953 127102 131641 155518 163588 181804 192763

Wygrane po 200 zł

26 50 236 331 93 527 84 1075 97 651 800 52 2129 201 61 439 639 777 991 96 3009 148 288 321 569 639 763 828 917 4001 5 89 149 315 509 34 608 67 51 83 843 56 5153 319 483 576 660 85 728 89 801 940 94 6159 60 254 833 7151 216 54 301 85 86 641 720 75 8173 246 360 410 514 32 50 622 863 83 90008 155 372 459 533 633 90 899

10029 209 369 618 708 76 11003 177 241 316 58 481 84 645 746 816 38 12031 33 403 26 53 98 886 13032 107 377 421 24 52 700 14028 189 520 62 77 795 99 886 79 927 15286 309 60 621 735 46 957 83 16046 504 17 73 97 655 96 744 910 35 5 68 17016 226 443 689 94 704 66 912 83 18065 213 87 383 442 648 833 78 81 926 90 19070 161 80 301 21 468 500 930

20070 84 130 404 770 98 826 32 70 908 44 77 21134 200 324 26 447 51 77 825 35 22008 103 8 281 537 857 566 23034 598 791 875 24021 28 30 168 298 406 622 67 929 43 25100 307 561 692 728 34 883 905 49 26013 258 403 510 788 27267 337 79 787 844 56 914 76 95 28344 550 83 696 955 96 29045 519 633 82 878 996

30115 263 348 64 85 507 11 38 89 619 766 917 95 31214 380 95 456 600 1 22 705 39 824 78 32001 129 272 83 844 942 83 33261 438 536 56 82 94 705 834 33 915 34012 206 8 407 62 550 55 629 61 85 950 35029 46 174 223 86 320 48 62 454 659 785 922 36052 74 282 318 53 455 761 845 48 911 27 37212 79 312 74 659 881 84 969 38013 22 199 218 44 337 65 602 826 902 56 39043 151 253 59 368 75 455 540 886

40132 89 233 447 78 98 542 82 635 716 58 41101 740 987 42082 300 409 615 703 8 65 872 76 43044 338 402 515 605 815 941 97 44031 102 266 320 458 563 630 702 963 67 45081 130 323 661 721 26 821 98 961 46002 135 248 397 416 559 47046 86 465 705 76 823 68 966 48028 286 435 73 510 670 710 877 926 60 49256 342 493 508 66

50020 115 396 681 89 817 60 908 99 51014 82 132 344 404 64 77 736 46 52062 84 214 329 50 469 534 629 824 913 53197 248 58 370 548 675 54025 48 203 90 434 84 526 40 63 639 718 55040 41 125 213 53 81 424 595 971 74 81 56296 452 91 823 34 57104 79 82 89 210 74 438 601 930 58276 497 579 657 606 954 59216 24 403 92 777 948

60010 26 92 154 70 279 82 300 67 564 657 805 96 971 61209 510 19 22 774 812 62008 37 503 836 60 63037 75 195 227 412 779 878 911 88 64280 93 317 78 94 517 38 39 618 71 91 878 910 17 65003 34 591 631 797 844 992 66003 31 284 389 92 660 808 926 67028 118 293 395 685 765 95 817 37 912 19 88 68173 91 242 79 389 417 97 743 907 99 69016 73 85 106 49 247

70234 421 565 71018 125 54 269 317 424 36 549 56 928 72017 20 135 60 216 92 410 573 682 710 62 956 [illegible] 037 87 562 716 942 74229 318 35 60 421 583 912 75172 92 215 393 797 76122 306 68 432 74 76 98 588 809 947 61 77028 137 50 62 559 838 78016 118 56 329 71 516 48 840 933 79041 246 438 554 853 62 96

80035 76 207 54 306 17 576 645 786 81371 420 737 884 927 82082 145 492 560 627 872 939 83046 87 234 70 615 40 760 73 818 84019 70 238 76 358 446 98 545 814 69 85 936 85001 41 49 288 360 451 77 577 642 745 86159 353 706 865 99 937 87056 199 205 17 35 397 525 689 914 93 977 83 88262 80 99 505 36 639 733 918 89258 430

90155 69 97 465 514 96 623 78 993 91195 302 421 889 914 73 92099 143 338 435 80 572 80 699 744 93320 455 707 20 39 82 94004 150 62 76 412 34 59 772 886 95063 133 228 496 500 749 813 959 94 96056 183 424 47 63 531 785 846 963 97046 200 15 379 479 529 56 659 961 98283 317 407 569 622 40 77 817 99123 265 304 25 48 558 668

100073 99 177 270 398 485 605 859 101108 93 207 85 588 616 703 82 852 923 79 102013 65 196 432 877 91 103037 54 370 592 800 21 104222 27 44 84 391 421 514 718 25 35 814 50 911 105272 428 505 617 45 106357 625 38 769 77 81 817 90 107222 26 450 587 667 74 82 736 827 67 80 959 108150 219 446 71 675 86 761 925 56 86 109303 16 411 28 774

110279 87 88 306 25 563 683 875 945 79 111030 34 222 334 78 580 83 652 706 823 28 59 112048 101 349 74 500 606 38 98 753 77 89 95 113051 249 60 394 512 19 22 4 658 727 77 87 90 892 98 114139 201 355 514 610 758 967 73 115090 337 789 809 116074 135 81 304 74 963 70 117095 163 94 277 86 473 512 70 717 118246 531 612 28 725 832 81 119019 79 88 394 95 439 90 554 774 866 950

120106 66 626 46 752 976 77 121383 652 58 72 835 122129 52 57 223 98 688 785 895 123119 81 513 614 17 710 937 57 124034 173 283 480 716 125326 551 681 700 51 804 82 126111 451 668 879 127257 471 752 84 803 925 128068 168 307 521 606 15 811 21 129080 138 57 202 367 433 50 519 613 707 25 83 965 66

130073 87 248 344 60 488 541 48 627 68 752 929 131011 61 84 93 132 30 817 498 546 94 95 627 61 785 132129 285 327 93 480 593 694 133055 94 96 261 368 82 499 547 627 30 989 134033 392 94 410 506 80 808 932 135008 83 209 23 486 857 93 900 7 136057 86 575 617 94 97 743 801 23 33 972 137055 230 352 494 909 87 138081 207 732 81 99 942 85 139032 101 42 513 844

140076 441 56 57 543 719 69 70 878 141017 51 296 425 581 602 8 924 25 142033 76 143 257 477 534 36 669 143198 237 47 94 441 506 701 144054 244 315 407 83 556 649 801 145091 118 142 410 513 611 877 946 146506 36 61 81 788 817 911 44 52 147308 9 432 941 148003 91 107 207 98 320 37 57 600 62 744 149442 570 738 858 92

150012 136 272 338 61 547 90 727 151200 7 324 82 437 559 672 779 152017 248 467 548 618 841 59 72 912 86 153067 112 27 62 77 315 45 94 434 35 53 582 653 701 839 75 154056 77 382 571 612 725 36 55 871 81 155042 213 62 437 884 156105 11 334 618 886 157025 101 10 91 273 360 89 465 530 88 617 753 847 158078 165 251 678 710 993 159097 305 444 656 784 917

160245 349 490 685 161089 358 74 496 715 857 98 949 54 162002 49 234 38 46 361 723 844 59 163131 307 433 544 676 760 962 164234 45 461 78 833 44 980 165016 128 238 447 166373 523 63 763 813 41 928 52 93 167098 194 270 302 821 168048 194 200 99 407 506 15 169062 67 128 544 754 827 31 69

170017 55 99 119 239 57 403 33 511 664 856 923 171225 86 461 598 99 864 172358 67 71 579 816 19 41 173133 40 378 412 55 677 174119 37 72 82 95 237 84 99 547 808 963 93 175005 67 95 118 351 759 947 176093 165 205 587 742 872 983 93 177355 451 88 553 58 76 61 014 706 27 45 880 921 178068 119 34 398 466 72 83 731 55 855 985 179167 243 449 763 80 862 937 48

180185 226 432 590 804 919 181043 142 57 281 461 725 897 182022 80 218 320 89 550 944 47 65 183064 267 357 459 793 813 16 55 85 981 184311 64 82 400 80 89 622 717 33 969 185367 556 57 745 55 68 902 51 186075 290 509 676 922 187061 208 372 463 65 79 508 36 40 73 806 188475 522 600 49 894 189024 71 308 60 490 508 610 714 65 822

190088 252 335 435 632 60 737 55 191231 37 335 832 62 92 192155 338 457 914 193239 53 365 438 683 91 783 917 23 194055 71 156 80 292 332 635 44 887 89

Ciągnienie III

Wygrane po 200 zł

260 453 510 45 676 1028 404 61 593 977 2672 939 3260 689 974 4242 464 529 813 58 935 5237 307 33 413 41 631 68 74 712 31 6078 80 440 508 45 642 68 78 748 64 980 7475 598 728 960 8085 161 83 330 435 99 706 63 835 85 97 9085 243 86 320 427 74 587

10060 283 342 421 609 12 47 782 858 81 910 11643 771 12188 489 546 71 651 13489 574 998 14021 349 991 15367 419 619 728 16104 251 91 92 376 418 25 651 17380 98 582 733 18033 803 973 19272 458 523 707 911

20040 212 448 991 21248 71 806 18 22285 620 52 97 700 819 23037 128 255 486 684 24081 169 337 989 25300 815 96 958 26056 212 385 487 669 71 27110 210 418 761 828 52 986 28115 224 453 63 578 29236 631

30429 636 56 833 31723 32047 158 268 599 33137 227 370 564 58 914 58 87 34499 531 641 91 35020 429 700 904 79 36013 39 58 193 253 384 739 898 37083 155 453 582 844 38044 77 269 406 526 619 723 810 39093 176 527 37 700 936

40074 627 41654 42068 344 645 774 901 77 44339 460 890 45027 177 206 301 730 869 914 46051 62 225 26 495 927 47360 431 781 86 48012 236 458 676 968 99 49053 366 515 74 743 952

50025 33 922 51119 462 539 937 52143 53103 236 455 776 936 54154 73 826 55360 697 749 56669 829 80 57384 818 83 58110 90 317 75 788 59 842

60081 152 354 487 816 61264 365 621 938 62000 327 520 63 8[illegible]2 63702 64097 532 644 887 975 65759 845 66011 60 379 519 40 67345 92 404 571 707 39 827 68265 684 890 69296 505 700 845 904 13

70235 604 865 930 71249 339 763 912 72050 186 213 643 844 73017 230 370 662 848 74024 173 500 692 749 960 91 75288 417 67 93 549 713 831 40 914 66 76020 73 509 41 638 753 77308 25 617 78084 560 622 56 794 79652 860

80061 659 756 72 81180 244 385 809 82015 65 499 940 83366 857 65 84558 690 714 823 29 37 86 85019 85 132 515 759 99 866 86050 891 87146 605 8 817 81 88090 217 644 64 707 831 89028 414 635 895 970 71

90488 827 65 71 91304 656 868 92043 164 280 307 91 733 911 57 93039 183 90 204 24 313 547 726 61 94297 487 95005 530 91 96350 450 591 618 941 97030 136 274 771 991 98209 443 524 99134 41

100281 566 800 78 101029 366 102018 92 231 496 768 103075 216 387 577 846 924 104326 413 83 531 762 980 105659 793 839 106001 51 487 746 848 107038 108205 371 527 858 109060 115 274 339 572 717 31

110050 193 639 733 807 943 81 111002 387 650 63 742 93 873 925 46 112332 113142 56 821 94 955 99 114085 112 41 629 921 72 79 115394 407 82 724 116016 115 60 329 965 117403 655 766 832 939 118040 170 240 768 974 119047 51 707 43 89 926 85

120027 102 498 552 121190 257 59 798 122626 123034 218 35 333 41 124356 427 125553 693 126261 347 472 615 799 999 127008 149 642 703 128561 90 795 826 29 129 245 539 909

130182 429 57 565 726 131477 543 61 811 50 132906 89 133263 568 780 134163 631 135102 31 270 613 52 849 136096 153 387 421 85 514 137280 660 138276 777 139157 95 506 11 58 838 910 15

140093 432 561 708 141248 404 760 142006 88 370 727 982 143088 118 216 356 619 144542 690 892 145144 372 146000 25 86 369 446 603 147218 665 707 847 148319 731 149110 596 627 790 936

151237 465 152160 545 777 929 153609 814 154101 4 15 245 347 734 79 155034 434 548 679 720 156317 490 529 603 71 854 72 979 157314 423 63 848 60 159761

160093 221 44 386 531 65 808 161055 640 162085 95 194 587 615 807 163376 405 43 727 164140 885 926 165068 95 259 354 97 944 166032 398 544 740 89 167197 250 607 858 168175 210 487 758 860 81 903 169237 953

170294 95 389 420 576 87 766 171085 127 326 417 625 821 172310 491 173040 192 354 174125 296 97 392 560 677 825 952 175177 494 846 49 176288 177045 692 178128 59 515 764 179035 575 734 54 864 939

180280 421 508 772 181095 111 97 308 644 49 738 182028 67 633 831 183193 395 696 184184 613 65 185139 50 283 335 417 529 898 186110 232 322 82 706 951 187005 86 180 86 772 855 188335 658 87 189229 357 470 569

190298 368 439 81 541 191216 55 946 192135 301 30 40 419 74 97 739 967 91 193523 38 731 846 194264 378 679

Ciągnienie IV

GŁÓWNE WYGRANE

Stała dzienna wygrana zł 20.000 padła na Nr 145262.

Zł 15.000 na Nr 113904.

Zł 10.000 na N-ry: 8062 160577.

Zł 5.000 na N-ry: 124481 164912.

Zł 2.000 na N-ry: 63 9573 1402 29273 38603 43786 56875 57849 70711 79760 83602 89604 99586 102723 115080 116138 136097 146430 147911 151680 159878 193120.

Zł 1.000 na N-ry: 7199 14868 15649 24099 34103 51444 53375 66186 72644 78950 85118 86911 97540 102988 106823 118236 124943 126396 129460 145705 161769 193896

Wygrane po 200 zł

373 486 656 802 64 1093 135 37 368 610 2605 800 93 985 3170 256 76 328 753 88 4003 192 481 576 907 5218 79 312 51 6046 579 627 7016 97 147 796 857 8184 319 428 525 989 9080 104 67 268 317 487 540 63 741 93

10311 486 526 762 11209 99 781 846 69 12377 861 13126 68 355 467 813 95 14139 311 52 434 762 67 15215 894 16026 153 344 453 628 972 17066 229 58 464 79 696 18009 90 278 591 680 940 19035 88 772

20137 312 598 658 718 41 21455 22302 453 73 509 76 669 23010 199 542 965 24059 236 490 720 818 25204 426 26139 98 556 711 80 81 27150 719 829 28033 752 60 891 29301 965

30103 31045 74 351 32177 999 33153 203 13 548 780 922 34072 828 35327 78 496 733 36073 258 657 85 926 39 78 37046 164 282 476 783 989 38456 823 915 39257 319 433 674 740 812 31 39

40372 470 708 962 41402 703 34 48 42075 580 729 43295 381 738 41 44146 48 831 45018 190 600 764 90 970 46131 333 66 590 824 928 47013 517 75 650 891 970 75 48280 517 842 49020 140 505 26 56 75 714 91

50549 614 85 727 51144 428 552 862 52108 381 421 696 838 81 53588 699 54072 315 35 38 404 552 55055 179 429 886 900 56128 219 456 57507 737 47 58122 79 81 717 84 830 59314 50 671

60484 966 61107 400 30 633 73 721 62209 78 63056 742 64262 418 732 822 6265582 854 66619 67502 68315 69087 227 470 677 893

70331 546 606 727 71509 673 72097 306 27 808 59 73433 791 907 74122 71 278 75527 86 828 67 76158 859 77056 92 492 611 78040 540 889 903 79217 421 22 516 47 960

80237 49 63 416 81031 34 151 318 704 819 82009 336 494 597 83581 84572 85292 384 408 54 519 612 72 831 86069 95 158 746 87158 763 96 313 969 88118 81 228 681 857 89010 224 420 45 67

90083 479 712 58 91722 56 92163 294 293171 97 211 94182 329 654 868 95219 430 99 615 96031 341 67 92 557 97079 204 398 98241 371 72 91 415 819 99076 428 581 735

100240 101263 329 440 809 53 102437 86 649 87 103050 431 504 610 16 708 104049 457 503 706 45 824 27 105383 661 841 106175 222 94 349 548 741 107126 309 108261 572 606 734 109005

110126 228 597 111188 328 403 93 112159 486 113408 91 608 984 92 114143 350 543 115056 66 290 696 116392 416 507 833 117351 439 577 700 44 118034 235 914 119726 35 996

120315 69 406 588 970 121311 527 826 122360 455 754 954 123420 591 92 736 124038 105 735 44 67 843 125507 602 126177 498 673 915 127128 92 2[illegible]1 758 128001 187 912 129267 854 86

130022 446 540 131007 73 334 99 452 578 132825 56 133102 39 576 773 868 900 134021 427 559 911 49 135116 442 844 136709 825 137119 445 641 768 138295 660 139098 305 441 712

140235 414 141473 476 502 960 142235 74 352 466 676 769 143043 14[illegible]06 415 585 605 791 145028 138 257 320 146031 193 327 44 493 672 982 147244 689 148939 41 149143 391 432 609 54 801

150219 457 640 151745 883 152656 894 153126 236 670 832 58 154602 816 155064 134 395 647 947 156015 185 255 66 92 541 766 157022 479 765 909 158218 322 674 159146 950

160406 16 39 759 842 161128 65 343 730 972 162037 204 33 356 512 618 38 978 163206 73 381 422 664 857 925 164182 235 977 165085 178 690 777 818 166146 333 770 16728[illegible] [illegible]15 168135 420 885 947 169260

170941 171297 479 574 897 920 172230 95 386 89 400 752 173100 551 617 20 801 174156 268 175234 409 176045 440 739 915 177080 296 386 746 178845 56 179492

— **Złote gody małżeńskie.** Ignacy i Eleonora z Lewandowskich Dekańscy zam. w Toruniu przy ul. Bartosza Głowackiego 3 — obchodzą w dniu 25. 9. 37 r. złote gody małżeństwa. Jubilatom życzymy doczekania się żelaznych godów.

— **Uwaga Powstańcy Wielkopolscy.** W sobotę, dnia 25 bm. o godz. 20-tej odbędzie się w lokalu p. Dzięgielewskiego przy ul. Żeglarskiej miesięczne zebranie Związku Powstańców Wielkopolskich. Na porządku obrad b. ważne sprawy m. in. odprawa wnioskodawców o odznaczenie niepodległościowe.

Przybycie wszystkich członków i dotąd niezrzeszonych a zainteresowanych powstańców konieczne. Zarząd.

— **Prywatna Pomorska Szkoła Powszechna** w Toruniu przyjmuje nadal zapisy do wszystkich klas w kancelarii szkoły przy Rybakach 47 w godzinach przedpołudniowych. Czesne wynosi dla kl. I i II — 10 zł. dla kl. III i IV — 15 zł. dla V i VI — 20 zł miesięcznie. Nauka języków obcych bez dopłaty.

— **Pożar na ul. Strumykowej.** Dnia 22 bm. o godz. 21 powstał pożar w mieszkaniu Kohnsztama Chajma zam. w Toruniu ul. Strumykowa 6. Zapalił się żyrandol, obrus i dywan. Pożar powstał prawdopodobnie od krótkiego spięcia przewodów elektrycznych. Straty wynoszą około 150 zł., które pokryje ubezpieczalnia.

— **Wyższe angielskie kursy** z trzema oddziałami: początkującym, średnim i konwersacyjnym rozpoczyna kwalifikowany pedagog. Wymowa londyńska, postęp szybki. Zgłoszenia od 16—18 godz. Mostowa 5 II ptr.

— **Kursy praktyczne języka angielskiego i niemieckiego w Toruniu** rozpoczynają się równocześnie z kursami francusk. i są podzielone na 3 kat. a mianowicie: Kurs A — elementarny; B — dokształcający i C — konwersacja. Opłata za każdy kurs wzgl kategorie po zł 9 kwartalnie. Zapisy przyjmuję równocześnie z zapisami na kursy francuskie i tam udzielam wszelkich bliższych informacji.

(—) K. Pyszkowski, kierownik kursów

— **Kursy praktyczne języka francuskiego w Toruniu** zorganizowane przez Rząd Francuski. Z dniem 1 października br. rozpocznie się 15 rok kursów francuskich. Kursy te będą się odbywały w Szkole Powszechnej (dawn. Gimnazjum Żeńskie) przy W. Garbarach. Kursy dzielą się na następujące cztery kategorie: Kurs A — elementarny, dla początkujących; kurs B — dokształcający — kurs C — gramatyka; kurs D — konserwacja i literatura.

Każdy kurs będzie miał po 2 lekcje w tygodniu i to w poniedziałki i czwartki wzgl. wtorki i piątki od godz. 18 do 21, stosownie do podziału.

Pierwsza lekcja odbędzie się w piątek 1 października br. Kursy trwają od października br. do końca kwietnia 1938 r. Opłata za każdy kurs wynosi zł 7,50 kwartalnie, płatnych przy zapisaniu się lub przed pierwszą lekcją.

Na kursy uczęszczać mogą tylko osoby w wieku ponad 15 lat.

Zapisy przyjmuję, od środy 15 bm. począwszy, codziennie od godz. 18 do 20 w klasie 27 na drugim piętrze Szkoły Wydziałowej przy Wielkich Garbarach.

Wszelkich bliższych informacji udzielam przy zapisach.

(—) K. Pyszkowski, kierownik kursów.

— **Pokąsany przez psa.** Podlaszewska I. zam. w Toruniu Pod Dębową Górą, podała że dn. 22 bm. pokąsany został przez psa kuzyn jej Alfons Beszczyński zam. tamże pod wyżej wskazanym adresem.

Dzień w Toruniu

Sobota-Niedziela, dnia 25-26 września

Balet Parnella żegna Polskę

Ostatnie przedstawienie w Toruniu

Fragment z baletu Parnella „Umarł Maciek, umarł"...

„Cudze chwalicie, swego nie znacie,
Sami nie wiecie, co posiadacie".

Niebywałe powodzenie i entuzjastyczne przyjęcie, jakiego doznaje Parnell zagranicą, potwierdzają słowa poety, że w kraju nie zawsze największe wysiłki artystyczne zostają należycie docenione. Dowodem uznania Parnella w Niemczech i innych krajach — to kontrakty, które zawiera na nadzwyczajnych warunkach. Z Torunia wyjeżdża Parnell bezpośrednio na wielkie tournee do Niemiec i Rumunii, a później do Ameryki. W niedzielę przygotowuje się dużą owację dla żegnającego Polskę zespołu, który jedzie rozsławić kulturę polską za granicą.

Balet Parnella żegna Toruń najlepszym swoim programem olimpijskim, w skład którego wchodzą takie numery, jak: „Umarł Maciek, umarł", „Roztańczona baba", „Zmysły i praca", „Dożynki" i inne.

Na czele baletu znakomita para: **Feliks Parnell i Zizi Halama.**

W niedzielę, dnia 26 bm. odbędą się dwa występy: po południu — po cenach od gr. 35 do zł. 2.90 i wieczorem po cenach od gr. 50 do zł. 3,60.

Pochód propagandowy po ulicach miasta

W ramach XIV Tygodnia LOPP Obwód Miejski Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej organizuje w niedzielę, dnia 26-go września br. bezpośrednio po odprawionym nabożeństwie — pochód propagandowy po ulicach miasta — drużyn opg., P. C. K., organizacyj oraz społeczeństwa zrzeszonego w LOPP.

By dać wyraz solidarności społecznej w dziedzinie obrony Państwa — Zarząd Obwodu prosi wszystkie swoje koła i członków LOPP. o wzięcie udziału w organizowanym pochodzie.

A więc uwaga, członkowie LOPP — zbiórka na Placu św. Katarzyny w niedzielę o godz. 11,30.

— **Płaciła fałszywą monetą.** Dnia 23 bm. przy zakupywaniu wyrobów tytoniowych w Hurtowni Tytoniowej w Toruniu płaciła fałszywą monetą 10 złotową Dobaszklatka Szaja zam. w Lubiczu. Monetę zajęto.

Podziękowanie chóru garnizonowego

Zarząd chóru garnizonowego im. Św. Katarzyny składa tą drogą serdeczne podziękowanie tym wszystkim, którzy przyczynili się do urządzenia imprezy chóru w dniu 5 września br. a w szczególności prasie miejscowej za bezpłatne ogłoszenia, rozgłośni pomorskiej Polskiego Radia za komunikaty, JWPP. kupcom, instytucjom i osobom za łaskawie zaofiarowane fanty i t. p. do wspomnianej imprezy, paniom i panom z komitetu organizacyjnego oraz wszystkim tym, którzy nie szczędzili darów i pracy w tej imprezie. Szczególne podziękowanie wyraża zarząd chóru szanownemu obywatelstwu miasta i okolic Torunia za tak liczne przybycie i okazane zainteresowanie się naszym chórem.

Zarząd.

Każdy obywatel m. Torunia winien złożyć 5 groszy na rzecz LOPP w XIV Tygodniu LOPP

W akcji LOPP nie powinno zabraknąć żadnego mieszkańca Torunia chociażby z minimalną składką 5 groszy.

Wysokość ofiary prosimy uprzejmie deklarować na listę ofiarodawców LOPP., zamieszczoną na odwrocie rozesłanej odezwy, a zebrane ofiary wpłacać do Komunalnej Kasy Oszczędności m. Torunia na konto Obwodu B. Nr. 680.

Z Urzędu Stanu Cywilnego

Dnia 24 września br zapisano w księgach stanu cywilnego:

Urodzenia: kupiec Stefan Gazda córka — Danuta; brukarz Władysław Falkowski córka — Jadwiga; sekr. rach. Kazimierz Dymkowski córka Danuta; palacz Piotr Doroch córka Lucyna; pom. mont. Jan Maliszewski syn — Jan; robotnik Franciszek Mański syn — Marian.

Śluby: urzędnik prywatny Tadeusz Maltze i Katarzyna Lilje.

Zgony: Barbara Skulmowska, Batorego 77 — 6 tygodni; Eleonora Zwolińska z domu Rosińska, Sienkiewicza 36 — lat 89; Halina Samojłowicz, Wyśpiańskiego 7 — 2 lata.

Ze sportu

NIEDZIELNE MECZE PIŁKARSKIE W TORUNIU

Jutro w niedzielę na boisku miejskim odbędą się nast. mecze w piłkę nożną: o godz. 11.30 dwa zespoły juniorów Gryfu. Godz. 11.30 o mistrz. kl C Gryf III — P. F. Wod. i Gaz. o godz. 13.30 o mistrz. kl. B. Gryf II — Jedność I.

SPRAWY ORBISU

Jesień w Górach: Zaleszczyki, Kosów, Beskid Śląski, Zakopane — pobyty — ulgi kolejowe.

Pociąg popularny na „Festival Sztuki w Warszawie" 8. 10. dwa dni. Cena zł. 15.20.

Stałe wycieczki od zł. 330.—.

KALENDARZYK

Sobota, 25. 9. — Władysława
Niedziela, 26. 9. — Cypriana
Poniedziałek, 27. 9. — Kosmy i Damiana

KINA

AS — *Pieśń jej matki*	**SWIT** — *Zdrajca*
MARS — *Moskwa-Szanghaj*	**ARIA** — *Sam na sam i Weź serce me*

— **Dyżur aptek:** W śródmieściu — „Radziecka" — ul. Szeroka. Na Bydgoskim — „Św. Anny" — ul. Mickiewicza. Na Mokrem — „pod Łabędziem" — ul. Kościuszki. Na Jakubskim — „Nadwiślańska" — ul. Lubicka.

Z TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ

REPERTUAR TEATRU ZIEMI POMORSKIEJ.

Sobota, 25. 9.: — Wieczornica kolejarzy — godz. 20-ta.

Niedziela, 26. 9. — Toruń — występ baletu Parnella — godz. 16-ta. Występ baletu Parnella — godz. 20-ta.

Doroczne święto 3 pp. leg.

W dniu 29 bm. jako w dniu dorocznego uroczystego „Święta Pułkowego" — miejscowy oddział „Trzeciaków" chcąc podkreślić swoją łączność i przywiązanie do pułku — urządza uroczysty obchód tego święta w Toruniu, według następującego programu:

a) godz. 9,00 — żałobne nabożeństwo za poległych i zmarłych „Trzeciaków" w kościele garnizonowym;

b) godzina 19: — uroczysta akademia w lokalu Zw. Prac. Umysł. Adm. Wojsk — ul. Szeroka nr. 37, II. piętro.

c) godzina 20,00 — wspólna koleżeńska kolacja.

Na uroczystości te komenda koła „Trzeciaków" zaprasza wszystkich kolegów legionistów.

Koledzy legioniści, chcący wziąć udział we wspólnej kolacji — proszeni są o zgłoszenie swego udziału do dnia 27 bm. u sekretarza Oddziału — Szef. Intendentury D. O. K. Nr. VIII. — koszary Marszałka Piłsudskiego.

Sygnatura: Km. 350/37. 6567

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu rewiru I. Stanisław Lewicki, mający kancelarię w Grudziądzu, ul. Mickiewicza 9 na podstawie art. 676 i 679 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 15 listopada 1937 r. o godz. 10-tej w Sądzie Grodzkim w Grudziądzu pokój nr. 19 odbędzie się sprzedaż w drodze publicznego przetargu, należącej do Antoniego i Gertrudy Cholewskich nieruchomości Grudziądz, karta 1088. położonej w Grudziądzu przy ul. Starorynkowej nr. 16, róg ulicy Murowej, składającej się z domu mieszkalnego.

Nieruchomość ma urządzoną księgę hipoteczną w Wydziale Hipotecznym przy Sądzie Grodzkim w Grudziądzu.

Nieruchomość została oszacowana na sumę 15.000,— złotych, cena zaś wywołania wynosi 10.000,— złotych.

Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć rękojmię w wysokości 1.500.— zł.

Rękojmię należy złożyć w gotowiźnie albo w takich papierach wartościowych bądź książeczkach wkładkowych instytucyj, w których wolno umieszczać fundusze małoletnich. Papiery wartościowe przyjęte będą w wartości trzech czwartych części ceny giełdowej.

Przy licytacji będą zachowane ustawowe warunki licytacyjne, o ile dodatkowym publicznym obwieszczeniem nie będą podane do wiadomości warunki odmienne.

Prawa osób trzecich nie będą przeszkodą do licytacji i przesądzenia własności na rzecz nabywcy bez zastrzeżeń, jeżeli osoby te przed rozpoczęciem przetargu nie złożą dowodu, że wniosły powództwo o zwolnienie nieruchomości lub jej części od egzekucji, że uzyskały postanowienie właściwego sądu, nakazujące zawieszenie egzekucji.

W ciągu ostatnich dwóch tygodni przed licytacją wolno oglądać nieruchomość w dni powszednie od godziny 8-ej do 18-ej, akta zaś postępowania egzekucyjnego przeglądać można w Sądzie Grodzkim w Grudziądzu, ul. Budkiewicza, pokój nr. 20.

Grudziądz, dnia 13 września 1937 r.

(—) **St. Lewicki,**
komornik.

PRZETARG

28 września o godz. 11 sprzedaję przy ul. Grudziądzkiej 96 przymusowym przetargiem za gotówkę powóz na resorach na gumowych kołach.

(—) **Brunon Duplicki,**
komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu.

PRZETARG

Dnia 28 września o godz. 12 sprzedaję w przechowaniu u sped. Kulwickiego przymusowym przetargiem za gotówkę: 1 auto osobowe marki „Citroen“. 6595

(—) **Brunon Duplicki,**
komornik Sądu Grodzkiego w Toruniu.

Sygnatura: Km. III. 953/37. 6566

OBWIESZCZENIE
O LICYTACJI RUCHOMOŚCI.

Komornik Sądu Grodzkiego w Grudziądzu III-go rewiru Wojciech Janowski, mający kancelarię w Grudziądzu, ul. Legionów nr. 15 na podstawie art. 602 k. p. c. podaje do publicznej wiadomości, że dnia 29 września 1937 r. o godz. 12 w Grudziądzu przy Placu 23 Stycznia nr. 5 odbędzie się 2-ga licytacja ruchomości, należących do Jana Widomskiego, składających się z 60 par butów różnych męskich skórzanych, oszacowanych na łączną sumę 1.200.— zł.

Ruchomości można oglądać w dniu licytacji w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

Grudziądz, dnia 24 września 1937 r.

(—) **W. Janowski,**
komornik.

ZAPOWIEDŹ

Podaje się do publicznej wiadomości, że obywatel gdański Werner Otto Schulz z zawodu kupiec, stanu wolnego, zam. w Gdańsku, Heumarkt nr. 8, syn rolnika Ottona Schulza i tegoż żony Selmy z domu Leschmann, zamieszkałych w Jaroszewach, pow. kościerski i panna Annamarie, Hulda Engler, bez zawodu, zam. w Nowych Podlaszkach pow. kościerski, córka rolnika Alberta Englera i tegoż żony Marty z domu Dziomba, zam. w Nowych Podlaszkach, chcą zawrzeć związek małżeński.

Obwieszczenie zapowiedzi winno nastąpić w Zarządzie Gminnym Stara Kiszewa, w gromadzie Nowe Podlaszki oraz w „Gazecie Gdańskiej".

Stara Kiszewa, dnia 19 września 1937 r. 6503

Urzędnik Stanu Cywilnego:
w z. (—) P. Kurlandt.

Szczęśliwi młodzi.

— A teraz, jeśli państwo życzą sobie, pokażę piękne widoki.

OGŁOSZENIA:

wiersz milimetrowy na stronie 7-łamowej	0.20 zł
w tekście na pierwszej stronie	1.00 zł
w tekście na drugiej i trzeciej stronie	0.80 zł
w tekście na dalszych stronach	0.50 zł

Drobne za słowo 15 gr. Pierwsze słowo i wyrazy tłustym drukiem liczymy podwójnie.

Za ogłoszenia sądowe i urzędowe w drobnym składzie 25 proc. drożej.

Dla poszukujących pracy i nekrologi 25 proc. zniżki.

Komunikaty 50 gr za wiersz.

Za ogłoszenia skomplikowane i z zastrzeż. miejsca 20 procent nadwyżki. W W. M. Gdańsku cennik ogłoszeniowy jest identyczny z cennikiem dla Polski, z tem jednak, że rachunki mogą być regulowane w guldenach gdańskich na podstawie notowań Giełdy Gdańskiej z dnia poprzedzającego dzień wpłaty.

ABONAMENT MIESIĘCZNY WYNOSI:

W ekspedycji miejscowych agencyj	2.00 zł
Z odnoszeniem do domu	2.20 zł
Przez pocztę z odnoszeniem do domu	2.40 zł
Pod opaską	4,50 zł
W Gdańsku przez pocztę . 2.32 gd; przez gońca	2.00 gd
W Gdańsku z odbieraniem w administracji wprost	1.75 gd
Zagranicą	4.00 zł

W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą (np. przeszkody w zakładzie, strajki) Administracja nie odpowiada za niedostarczenie pisma.

Redaktor odpowiedzialny:

WACŁAW WYTYK, Toruń, ul. Bydgoska 56.

UWAGI:

Ogłoszenia drobne przyjmujemy wyłącznie za gotówkę. Najmniejsze ogłoszenie drobne liczymy za 10 słów. Ogłoszenia drobne przyjmujemy jedynie do 50 słów, powyżej — liczymy według rozmiaru. Zastrzeżeń miejsca dla ogłoszeń drobnych nie przyjmujemy, dla innych tylko wówczas, gdy za takie zastrzeżenie zostanie zapłacona przewidziana w cenniku 20 proc. nadwyżka. Omyłki, które zasadniczo nie zmieniają treści ogłoszenia, nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie zobowiązują Administracji do bezpłatnego powtórzenia ogłoszenia. Uzasadnione reklamacje będą uwzględniane o ile zostaną wniesione do dni 8-miu od daty ukazania się ogłoszenia, lub od daty otrzymania rachunku. Przy sądowem ściąganiu należności rabat upada. Za terminowy druk i przepisane miejsce ogłoszenia Administracja nie odpowiada.

Czcionkami Pomorskiej Drukarni Rolniczej S. A. w Toruniu.

Redaktor odpowiedzialny za sprawy W. M. Gdańska: Wilhelm Grimsmann, Gdańsk, Kassubischer Markt 21, I. p. — Redaktor odpowiedzialny na Bydgoszcz: Leon Formański Bydgoszcz, ul. Dworcowa 25 I. piętro. redaktor odpowiedz. na Gdynię: Wiktor Mielnikow, Gdynia, ul. Min. Kwiatkowskiego, gmach „Paged'u". — Redaktor odpowiedzialny na Grudziądz: Franciszek Myśliński Grudziądz Plac 23 Stycznia 10, I. — Redaktor odpow. na Tczew: Alojzy Kuźlo Tczew, Kościuszki nr. 1. — Redaktor odp. na Rypin: Zygmunt Bartelki — Rypin, Warszawska 13 tel. 97 — Lipno: „Astoria", Kościuszki 7 Franciszek Majewski — Brodnica: Zygmunt Bartelki, ul. Mazurska 27, m. 5. Wydawca: Spółdzielnia Wydawnicza „Gryf" z odpow. udziałami w Toruniu. Za ogłoszenia odpowiada Administracja.